Rogatus quo[illegible]am nonnullis horum temporalibus causis epistolas addirectas dabat; sed hanc suam ameliorib⁹ rebus occupationem. tāquā iniuriam deputabat. Suauis semper habens dictis quę dicta sunt. uel allocutionem uel collationem. fratrum ac domesticę familiaritatis;

[illegible]; cum asinus carissimis literarum interpretibus. apud seculi potestates postulatum nondedisse ducenta cuiusdam sapientis seruandam ee sententiam. de quo scriptum est. quod multa fame contemplatione animas non prestitisset; Cetilla nihilominus suū addens. quō plerūq; potestas quę petitur premit;

Cum uero adhuc recedendum esse rogatus audet auertam idonee ac tēperate agebat. ut monsoū minus ac molestus non uideretur. uerū etiam mutatus extitisse; Nam dum exorta necessitate suo more apud quēdam africe uicarium macedonum nomine. supplices literas interuenire. atq; ille parusse. hoc modo rescriptum misit; Non uno modo affici prudentiā tuam. & nullis quę dicta. & nihil quę minus ptollentis mittere non grauaris; Nam & illa tantum habent acumenis scientiae scitaris. nihil supra sit Cthae tantum uerecundiae uenusi facias quod mandas-

Zürich StA W 3 AG 19 XXXIX f. 62ᵛ

W 3 AG 19

Dilexisti iustic̃ Ꝓ fructum IN VIG SCE MARIAE

DS QUI VIRGINALEM AULAM BEATE MARIAE INQUA HABITARES
eligere dignat' es· da qs· ut sua nos defensione munitos· iocundos faciat sue int esse festiuitati Qui tecu SAPIEN
apientia laudabit anima sua· & in dno honorabitur·
& in medio populi sui gloriabitur, & in ecclie altissimi a
pperiet os suu· & in conspectu uirtutis illius gloriabitur
In medio populi exaltabitur· & in plenitudine scā admira
bitur; In multitudine electorū habebit laudem· & int
benedictos benedicetur dicens; Ego ex ore altissimi p
diui· primogenita ante omnē creaturā; Ego feci in
celis ut orta· in celestib⁹ habitationē meā· & quasi bals
mum & murra odor mi; Et quasi terebinthus extendi ramos
meos· & rami mei honoris & gratiae GR Dilexisti iustic̃ Ꝓ propter
nullo tempe Extollens uocē quedā SCM LUCA
mulier de turba dixit; Beatus uenter qui te portauit &
ubera que suxisti; At ille dixit; Quin immo· beati qui
audiunt uerbum dī· & custodiunt illud; Turbis aut con
currentib; cepit dicere; Generatio haec· generatio ne
qua est; Signū querit & signū non dabitur ei· nisi signū
ione, Nam sicut fuit ionas signū ninuitis· ita erit & filius
hominis generationi isti; Regina austri iudicio
cū uiris generationis huius· & condemnab illos· quia
uenit a finib; terre audire sapientiā salomonis; Et ecce
plus quā salomon hic; Viri ninuite surgent in iudicio
cū generatione hac & condemnabunt illi· quia

Zürich StA, W 3 AG 19 XLIII fol. 69v

W 3 AG 19

XLIII

scilicet escā qua carnaliū uiuimus. tunicā qua
uestimur. Excerceamus ꝯ frēs emī nosmetipsos
in lamentis. extinguamus fletib; et dignis pēni
tentie fructib; culpas. tēpora indulta ne pereant.
Prestante dnō nrō ihū xpō. qui uiuit et regnat p
oma scla sclorū. Amen. DOM. I. ANTE NAT DNI.
IN illo TEMPORE. Miserunt SEC IOHANNĒ.
iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas ad io
hannē ut interrogarent eū. Tu quis es. Et cōfessus
ē et nō negauit. Et cet. OMET GREG PAPAE.
Ex huius nob lectionis uerbis frēs emī. iohannis
humilitas cōmendat. Qui cū tantę uirtutis
esset. ut xps credi potuisset. elegit solide subsiste
re in se. ne humana opinione raperet in anū
sup se. Nā cōfessus ē et nō negauit. Confessus ē. quia
nō sū ego xps. Sed quia dixē nō sū. negauit planeqd
nō erat. sed nō negauit qd erat. Vt uerax uerbi loquens
eius membrū fieret. cuius sibi nomē fallaciā nō
usurparet. Cū ergo humilit appetere nomē xpi.
factus ē membrū xpi. Quia dū infirmitatē suā
humiliter studuit agnoscere. illius celsitudinē me
ruit ueracit obtinere. Et interrogauer eū. Quid

Zürich StA W 3 AG 19 LIV fol. 87v

W 3 AG 19
LIV 87 V.

LVII

SIVSTI MEDITABITVR

98

Zürich StA W 3 AG 19 LVII f. 98a

W 3 AG 19

eia inlabiis tui is ꝓpterea

te de us in e ter num. Propter ueri

tem ⁊ mansuetudinem ⁊ iusticiam

⁊ deducet te mirabi liter dextera tua.

Offerentur regi uirgines ꝓxime eius offerentur tibi

in leticia ⁊ exultatione adducentur in templum re

gi do mino. Simile est regnum celorum homi

ni negotiatori querenti bonas margaritas inuenta una

preciosa margarita dedit omnia sua ⁊ comparauit eam.

99.

Zürich StA W 3 AG 19 LVII fol. 99r

W3AG19

Benedictam asscriptam ratam rationabilem
acceptabilemq; facere digneris ut nobis corpus
& sanguis fiat dilectissimi filii tui dñi nostri
ihū xpi qui pridie quam pateretur. Accepit
panem in scas ac uenerabiles manus suas eleuatis
oculis in cælum ad te dm patrem suum omnipo
tentem tibi gratias agens. Benedixit fregit dedit
discipulis suis dicens. Accipite & manducate ex
hoc omnes. Hoc est enim corpus meū. Simili
modo postea quā cenatum est accipiens & hunc
præclarum calicem in scas ac uenerabiles ma
nus suas. Item tibi gratias agens. Benedixit de
dit discipulis suis dicens. Accipite & bibite ex
eo omnes. Hic est enim calix sanguinis mei no
ui & æterni testamenti mysterium fidei qui
pro uobis & pro multis effundetur in remissi
onem peccatorum. Hæc quotiens cumq; feceri
tis in mei memoriam facietis. Vnde & memores

Zürich StA, C VI 1 ii 4 fol. 1v

oculis lux tuę claritatis infulsit. vt dum uisibiliter dñm cognoscimus. p hunc in inuisibilium amore rapiamur. Et ideo cum angelis & archangelis. cum thronis & dominationibus. Cumq, omni militia cęlestis exercitus hymnū glorię tuę canimus sine fine dicentes.

Communicantes & noctem sacratissimā cęlebrantes. qua beatę marię intemerata uirginitas huic mundo edidit saluatorē. sed & memoriā uenerantes eiusdē gloriosę semp uirginis marię.

Da nobis qs dnē deus nr. vt qui natiuitatē dñi nri ihū xpi nos frequentare gaudeamus. dignis conuersationib, adeius mereamur ptinere consortium. qui tecum.

AD SCAM ANASTASIAM

Da qs omps ds ... beati anastasi ...

martyrum tuę sollemnia colimus eius

Zürich StA, C VII 1 II 4 fol. 2r

V k nou passio aplorum simonis et iude

lxxx Simon ita chananeus & iudas zelotes aplidni · Cũ euel[illegible] ꝓficisci
ꝓficiss fuissent ingressi regionem · Inuenerunt ibi duos magos zaroen
et arfaran · qua facie scimathei apti de & huopia fugerant ; Erat ũ doctr
eorum prava dicerent ꝓ blasphemantes dñm cẽ tenebrarum · Moysen dice
rent mal fica[illegible] omẽs ꝓphetas adõ tenebrarum missos assererent · Animam
hominis partem di dicerent habere · Corpus uõ figmentum adõ malefactũ
et idoo co[illegible]tarus sibim & diuersis[illegible] subs[illegible]tatus impous l & atur caro anim
contristatur l[illegible]gabur exaltatur anim[illegible] corpus [illegible]ugitur · Solẽ & luna deos
numero adpl[illegible]ter · aquam simul di[illegible]em habere docebant · Diaũ filium
dnm nrm il[illegible] fantasiam fuisse · Necuerum hominem exuerauurg[illegible]e natũ
necuere [illegible]eripu[illegible]m necuere passum, necuere sepultum necuere tercia die re
surrexisse amortuus · Hac predicatione polluta ꝓficis post zaroen & arfaran ·
R mane meruit inuenire doctorem quisedicere[illegible] spm̃ ꝑ̃ decelo missum iuxta
ꝓmissum dñi dicentis · Vado adpatrẽ & mittam uob spm̃ sem paracletum ; Sol
rex astraclum lucis genitus dicens · Omnib; notum sit cẽ iudeos crucifixisse ihm
et die tercia il[illegible] resurrexisse & deo pene omnem sub arb credat · unum dñm cẽ.
Quia non solum [illegible]surrexit uerum in celos ascendit ; Scitis q; apti xp̃i · iudas ze
lotes & [illegible]on cananeus cũ ingressi essent ꝓficis occurrit eis prefectus uarmadie
dux regis b[illegible]lo[illegible]rum cui nomen erat xerses · Hic a contra [illegible]os qui sunt
ꝓficis inue[illegible]sus erat bellum · Incomitatu eius erant sacrificatores &
aroli & [illegible]

Zürich StA C VI 1 II 8 (Letzte Seite)

C VII 1 II 8 Letzte Seite

ne: qui non habere inuisibiles carnales oculos: quibus solummodo
spūs sc̄s uideri potest & sciri: & sciendo intelligi. Uos autē cognos-
cetis eum: quia apud uos manebit: & in uobis erit. Non uidebit
eum mundus: sed uos uidebitis eum: quia ego uiuo: & uos uiuetis.
In quibus manifestissime ostendit: se non ad eos qui eum
uidere poterant: sed ad eos qui uidere non poterant: uenturum.
Non enim mundus: sed fideles sancti uidere poterunt. Spūs autē sc̄s neq; oculis
corporis neq; animo uidebatur cognoscere: quia nondum
humanitatis discipuli apparuit: sed ita adeos uenire: ita apud eos
maluit manere: ut intimis eorum cordibus gratissima sibi sede &
secretissimo hoc est in quo dicit. Uos autē cognoscetis eum: quia apud uos
manebit: & in uobis erit. Qui autē inuisibiliter mane & in hac uita
cum electis: uisibiliter utriq; eis gratia suae cognitionis exhibe-
Non relinquā uos orphanos: ueniā ad uos. Uidebatur infidelibus: quia
morien̄s in cruce dn̄s: discipulos orphanos relinqueret: sed n̄ reliquit
orphanos: quibus & p̄buit se ipsum uiuū post passionē suā: immutatis ar-
gumentis: p dies xl. & post dies decē assumptionis suae: spūs sc̄i illis de caelo
carismata donauit: ubi ipsum xp̄m adeos uenisse: nullus ambigit: qui
inseparabile sc̄ae trinitatis naturā uirtute & operatione ee cognouit.
Adhuc modicum: & me iam mundus n̄ uid&: uos autē uidetis. Modicum
erat usq; ad tempus expletae passionis: ex quo illum reprobi uidere n̄ ua-
lebant. Soli etenim iusti: qui mortem illius erant contristati: gaudium re-
surrectionis eius uidere meruerunt. Quia ego uiuo: & uos uiuetis.
Quid est quod ego uiuo: & uos uiuetis. Cur deprehensi se dixit uiuere illos
qui autē desinuro esse uicturos: nisi uita ea carnis utriq; resurgentis:
qualis in ipso praecedebat: & illos ne mortis secutae. Quia

Vers 18
Vers 19
Vers 19

a) Di
nach

fol. 1v

cf Zürich ZB Rh 102!

22,5×20,5 * cm (cm 1/6 verkleinert)

Zürich StA Fragmente C VI 3

aus: A. Largiader, Eine Alkuin-Handschrift des 10. Jhs. in Zürich (1958)

Zürich ZB NE 1647. B 288, Spiegel hinten

nprincipio erat uerbum· Et uerbū erat apud dm· et dr
erat uerbum·Hoc erat inprincipio apud dm: Omā ꝑipsum
facta sūt· et sine ipso factum ē nihil· quod factum ē in ipso uita
erat· Et uita erat lux hominum· et lux in tenebris lucet·
et tenebre eā non conprehenderunt· Fuit homo missus a dō·
cui nomen erat iohannes· Hic uenit in testimonium
ut testimonium ꝑhiberet de lumine· ut omnes
crederent ꝑillum· Non erat ille lux· sed ut
testimonium ꝑhiberet de lumine· Erat lux
uera· que inluminat omnem hominem ue
nientem in hunc mundum· In mundo erat·
et mundus ꝑ ipsum factus est· et mundus eum
non cognouit· In ppria uenit et sui eum non
receperunt· Quotquot autem receperunt eum·
dedit eis potestatem fieri· his qui credunt in no
mine eius· qui non ex sanguibus neq; ex uolun
tate carnis· neq; ex uoluntate uiri· sed ex dō nati
sunt· Et uerbum caro factum ē· et habitauit in
nobis· Et uidimus gl̄am eius· gl̄am quasi unigeniti a patre· Plenum gr̄a et ueritate·

(chr. zu klein?) Zürich ZB. C 12 168v

DNE EXAUDI ORATI
onem meam quia tam cognosco [illegible]
pus meum prope esse. Prsta dne
sapientiam. et intellectum. et illumina cor
meum ut cognoscam semper omnib; diebus uite
meae quia tues ds et non est alius preter te ni
si tu solus qui descendisti de celo. & inlumi
nasti mentem meam despu sco. Tergo precor dne
ut illumines cor meum quia peccata mea
numerabilia sunt valde. Prsta dne ut
merear delere perfidiam & incredulitatem
tuum nomen mirabile. Et quia cum
die invocavero velociter exaudire me dig
neris sicut exaudisti tobiam et sarram. Da
de mihi lacrimas sicut fudisti animam sua
aquas quia obduratum est cor meum quia
tra. Peccavi dne peccavi nimis mutavi
omnes iniquitates meas ego cognosco
dne & tibi clamo tu porrige dexteram
& [illegible] deadnersa
[illegible] sicut libera
[illegible] decamino ignis ardentis
[illegible]
[illegible]
caelestis. [illegible]

principib; placuisse virtus
patientiae.

(chr. zinklein?) Zürich ZB. C 12 169v

psalmiste qui dicit · Quomodo dilexi legem tuam dne ·
tota die meditatio mea est · Petamus supernam clementi
am qđ ē uere in nomine saluatoris petere · ut & cordis no
bis mundiciam · & boni operis prestet efficatiam · Et tan
te omnia illam sedula mente recolamus horam · illam ici
us uenire optemus · in qua non iam p scripturas loquatur
nobis dns · sed palam de patre ad nunti & nobis · cum quo
uiuit & regnat ds in unitate sps sci · p omā scla scl'ox · A ·
n illo tēmp · Dixit hīc discipulis
suis · Quis ūr̄m habebit amicum · & ibit ad illum me
dia nocte · & dicet illi · Amice cō moda mihi tres pa
nes · qm̄ amicus meus uenit de uia ad me · & non habe
o qđ ponam ante illum · Et ret ·

VOCATVS ADISCIPVLIS SALVATOR ·
non modo formam orationis · sed & instanti
am frequentiam q; tradidit orandi · Amic⁹
ergo ad quem media nocte uenitur · ipse
ds intel legitur cui in media tribulatione sup
plicare tres panes · idest intellegentiam trinita
tis · qui presentis uite consolentur labores · ef
flagitare debemus · Amicus qui uenit de uia ·
ipse nr̄ est animus · qui totiens a nobis recedit ·

Zürich ZB. C 42, f. 165r

intellegentia non datur Et illi qui euangelicam sapi
entiam tam quam panem erogantes per orbem ter
re praedicauerunt pueri patris familias iam
sunt in secreta quiete cum domino & tamen
orando efficitur vt accipiat desiderans intel
lectum ab ipso deo. & iam si homo desit per quē
sapientia praedicetur Et ille si perseuerauerit
pulsans dico vobis & si non dabit illi surgens eo
quod amicus eius sit propter impbitatem tamen
eius surget & dabit illi quot quot habet necessarios
Et ego uobis dico Petite & dabi tur uobis
quęrite & inuenietis pulsate & aperietur
vobis Comparatio est a minore Si ergo ami
cus homo surgit de lecto & dat non ami
citia sed tedio compulsus quanto magis
ost dns qui sine tedio largissime donat
quod petitur. r.

Dnr & saluator nr ad caelestis regni gaudia nos p uenire
desiderans. & nos eadem gaudia a se petere docuit.
& nob petentib; se hęc daturū ee promisit. Petite inquit
& dabitur uob. querite & inuenietis. pulsate & aperietur
uob. Quę nobissimt uerba dni frr kmi. magnopere a cuncto
orde pensanda. Quia ut delicet regnū caelorū. nō tuosis

Zürich ZB. C 42, f. 166r

Zentralbibliothek Zürich
Ms. C 62, f. 208 verso
(Textblatt ungefähr)
(Originalgröße: 24,0 x 19,2 cm)

Intrat sol in arietē inchoante prima hora noctis que p̄cedit diē qui est xv kt aprit. & exit de ariete hora xi ma mediante noctis que p̄cedit diē xv kt mai
Intrat sol in taurū hora xi ma media noctis que p̄cedit diē xv kt mai & exit de tauro hora viii dici plena qui est xvi k t iun
Intrat sol in geminos x hora dici inchoante qui est xv k iun & exit de geminis hora noctis viii mediante que p̄cedit xv kl iul
Intrat sol in cancrū mediante hora noctis viii que p̄cedit diē xv iul & exit de cancro hora vi plena dici qui ē xvi kl aug
Intrat sol in leonē hora vii dici inchoante qui ē xvi k aug & exit de leone hora noctis v mediante que p̄cedit xvi k sept
Intrat sol in virgine hora v mediante noctis que p̄cedit xvi k sep & exit de virgine hora tertia dici plena qui ē xvi k oct
Intrat sol in libra hora dici quarta inchoante qui ē xvi k oct & exit de libra hora noctis sexta mediante que p̄cedit diē xv k noub
Intrat sol in scorpionē hora noctis sexta mediante que p̄cedit xvi k noub & exit de scorpione hora xi plena noctis que p̄cedit xvi k decemb
Intrat sol in sagittarii hora dici prima qui ē xvi k decb & exit de sagittario hora xi dici mediante qui ē xvi k ian
Intrat sol in capricornū hora xi dici mediante qui ē xvi k ian & exit de capricorno hora noctis viii plena que p̄cedit xvii k feb
Intrat sol in aquariū hora noctis x inchoante que p̄cedit xvii k feb & exit de aquario hora die viii mediante qui ē xv k mar
Intrat sol in pisces hora dici mediante qui ē xv k mar & exit de piscib; hora noctis vi plena que p̄cedit xv k apr

Anno secundo p̄ p̄aptionis bissexti intrat sol in arietem hora viii inchoante noctis que p̄cedit diem xv k apr & exit de ariete sexto puncto ei hore dici quod est xv kt mai & intrat in tau. iii. puncto ei hore dici quod ē xv k mai & exit de tauro hor iii plena noctis que p̄cedit die xv kt iun & intrat in geminos hor. viii. inchoante nocte supra dicte & exit de geminis sexto puncto hor dici sexte qd xv kt iul & intrat in cancrum iii. puncto hore dici sexte quod ē xv kt iul & exit de cancro hora dici xii qd xvi kt aug & intrat in leon hora prima noctis inchoante que p̄cedit xvi k aug & exit de leone. ii. puncto hore xi noctis que p̄cedit diem xvi k sept & intrat in virgin iii. puncto hore xi p dicte noctis & exit de virgine nona hora dici plena qd est xvi k sept & intrat in libram x. hora dici inchoante quod est xvi k oct & exit de libra ii. puncto viii hor noctis que p̄cedit diem xvi k nouemb & intrat in scorpion iii. puncto hor noctis viii supra dicte & exit de scorpion hora dici vi completa qd xvi kt decemb & intrat in sagit. hora dici viii inchoante que est xvi k decemb & exit de sagit ii. puncto hor ei noctis que p̄cedit diem xvi k ian & intrat in capricornū iii. puncto ei noctis hor supradicte

Zürich ZB. C 62, f. 208v

Zürich ZB.
C 62. f. 212v
Ms. C 62, f. 212 verso
Ms. C 62

QVINQVAGESIMVS TERTIVS CYCLVS DECENNOVENAL

ANNI DNI	INDIC ION	EPACT LVNA	CON CYR	CYCLVS XIIII LVNA	DIES PASCH	DIES FEST	LVDIEL IPSIVS
DCCCC LXXXVIII	I	NILLA	VII	XVII	NON APR	VI ID APR	XVI
DCCCC LXXXVIII	II	XI	I	XVIII	VIII K AP	II KL APR	XX
DCCCC XC	III	XXII	II	XVIIII	ID APR	XII K MA	XXI
DCCCC XCI	IIII	III	III	I	IIII NO AP	NON APR	XVII
DCCCC XCII	V	XIIII	V	II	XI K AP	VI K APR	XVIIII
DCCCC XCIII	VI	XXV	VI	III	IIII ID AP	XVI K MA	XX
DCCCC XCIIII	VII	VI	VII	IIII	III K APR	K L APR	XVI
DCCCC XCV	VIII	XVII	I	V	XIIII K MA	XV K MAI	XVII
DCCCC XCVI	VIIII	XXVIII	III	VI	VII ID AP	II ID APR	XVIIII
DCCCC XCVII	IX	VIIII	IIII	VII	VI K APR	V K APR	XX
DCCCC XCVIII	X	XX	V	VIII	XVIII K MA	XV K BIA	XVI
DCCCC XCVIIII	XI	I	VI	VIIII	II NON AP	V ID AP	XVIIII
O	XII	XII	I	X	VIIII K AP	II K APR	XXI
O I	XIIII	XXIII	II	XI	II ID APR	ID APR	XV
O II	XV	IIII	III	XII	KL APR	AP	XVIII
O III	I	XV	IIII	XIII	XII K AP	V K APR	XXI
O IIII	II	XXVI	VI	XIIII	V ID AP	XVI K MAI	XXI
O V	III	VII	VII	XV	IIII K APR	KL APR	XVII
O VI	IIII	XVIII	I	XVI	XV K MA	XI K MAI	XVIII

D. DEANN. IIII.

Anno ·iiii· pparationis bissexti · intrat sol in arietem hor diei vii · in choante · qd̄ē xv · kl apr · & ex de arie · ii · pun̄ hor noctis · quæ p̄cedit die · xiii · k · mai · Ct intrat in taurū · ii · pun̄ hor · v · noctis p̄dictæ · & ex de tauro hor diei tria plena qd̄ē xv · k · iun · Ct intrat in gemin̄os hor diei · iii · in choante · qd̄ē · xv · k · iun̄ · & ex de gemin̄os · ii · pun̄ hor noc · ii · quæ p̄cedit die · xiii · kl iul ; Ct intrat in cancrū · iii · pun̄ hor · ii · noctis sup̄dictæ · & ex de cancro hor xii plena noctis quæ p̄cedit die · xv · k · aug ; Ct intrat in leone hor · i · diei qd̄ē xv · k · aug · & ex de leone · ii · pun̄ hor diei xi · qd̄ē xvi k · sept · Ct intrat in virgin · iii · pun̄ hor diei xi · qd̄ē · xvi · k septemb · & ex de virg · nocte hor noctis plena quæ p̄cedit die xv · k · oct ; Ct intrat in libr · x hor noc · in choante quæ p̄cedit die · xv · k · oct · & ex de libra · ii · pun̄ · viii hor diei · qd̄ē xvi · k · nov ; Ct intrat in scorp · ii · pun̄ · viii · hor diei · qd̄ē xvi · k · nou · & ex de scorp · vi · hor noctis p[ræ]dictæ quæ p̄cedit die xvi · k · decemb ; Ct intrat in sagittar hor vii sup̄dictæ noc in choante · & ex de sagittar · ii · pun̄ · v · hor diei · qd̄ē xvi · k · ian · Ct intrat in capricor · ii · pun̄ hor diei · v · qd̄ē xvi · k · ian · & ex de capric · hor noc iii · plena quæ p̄cedit die xvi · k · feb · Ct intrat in aquar · ii · pun̄ hor diei sextæ · qd̄ē xiii · k · mar ; Ct intrat in pisces ii · pun̄ hor diei sextæ in choante hor · iii · noc sup̄dictæ · & ex de aquar · ii · pun̄ hor diei sextæ · qd̄ē xiii · k · mar ;

Ms. C 62, f. 215 recto

tyrsū uel intrē uni quib⁹ in sacrario libare ouis. Ydrā dicunt uitulā fuisse apollinis. missā ad aquā ē sed diu morata. nihil deferens exterrita. inibi tiē abeode apolline. ne biberet aquā. Antacanē supra quęre disimo. antacanis aut grece dicit procino. Septē sidera quę nō fixa. grece planetę. latine dicuntur errantia. Summū igitur planetarū saturni siduſ̄. quigrece pheton dicitur. xxx. annis pficit cursū. eius ab side sinu gine altissima ē. Hinc martis quod grece piroeis uocatur. duobus annis perficit cursum altissimū ē in signo leonis. Infra solem aut uenus quod grece phosphoron uocat̄. pficit cursū diebus. cccl.xviii. numquā distans a sole longius. xl.vi. partib⁹. Proximū illi mercurii siduſ̄. nouē diebus otiore ambitu. modo ante modo post solem. nūquā longius. xxii. partib⁹. ab side seius ultima. in capricorno ē.

Ae fisicę partes quę astronomia & astrologia dicuntur. dūde ē mathematica constant ēe ultamę. temporū enim uicissitudines. quę ndinoscere inertium ēe probatur. his facile rationabilit̄ q; aduertuntur sic scriptū ē desideribus solem uidelicet. lunaq; & stellis quę posuit dns. in firmamento cęli. ut ēent insigna. & tēpora. & dies. & annos. sed dum haec ad bonū disponentur fuer̄ condita. prauorū figmentis uidentur ēe fuscata. dū uidelicet mathematici hęc suis falsis aptant passionibus & philosophi nominib⁹ monstruosis rationib⁹q; nectunt. ineptis. Verū tamq; quā dimensiones. in siderib⁹ necessario sint attributę. earundem dimensionū tractus nominibus cōpendiosum existimat censeri. Philosophi igitur secundum se nomina distribuentes. ea potissimū eligere. quę apud se iudicauere cęlestibus digna fuisse. sed licet tam falsa fuissent tractata quā iudices. quia ex his ē indagata disciplina. usurpantur & nomina. nec propter a xp̄ianis sensibus. ea quę necessaria debent uideri indigna. quia nō obē cōspectu. q; d non inē sensui. sensui. sint ergo errores sui philosophis. nobis xp̄iana scola erudiente. Sit cęlū ut liber. quod dns extendit ut pellem. & q; d in extremis complicabit̄ ut lib⁹. legatq; in ea sensus xp̄ianus. q; d non intellexerit philosophus. Sicq; rideant omia dictitantis bonum. quatenus philosophicū omne desit falsitatis figmentum. & in figuris nominibusq; quę in usu mutare difficile ē. cęlestis sonet disciplina. quatenus in omnia dimittur. tam sensus puer

Zürich ZB. C 62, f. 215r

Ms. C 62, f. 217 recto

fundit eñ aquæ copiã ñquæ pmat· sedq̃ reficiat· Tales eñ riuuli pscos p̃dicatores aucto re deo· sup iustos & iniustos pfecta ubertate pluunt· sedñ numqua prauitate puersorũ· dũ fluere cessat· quod nonnulli cælestia dona apte denunciat· fitq; inhoc ordinate deo· secñm qd scriptũ est· quia mandabo nubibus ne pluant sup eos imbrẽ;

De Piscibus.

Pisces qui significrũ circulũ sua positione complere dicunt eos congrue recta designat· qui inhuiusmodi fluctib, instabili fluiditate affligunt· Aut insecutione demonũ descriptũ est· Quia qui pie uiuere uolunt inxpo ihu psecutionẽ patiuntur Aut impietate hominũ· de qua dñs discipulis p̃dixit· Quia sine psecutis· & uos psequemini· hi ergo beati sunt· qua inpsecutionis occasione· non crimus est crumna· sed iustitiæ causa· hi depfundo adsupna uenunt· qua terrena deserentes celestẽ diligunt conuersationẽ· dicentes cũ apto· Qua conuersatio nra in cælis est· hos luna cũ nodo celesti connectit· quia caritas fraternitatis non deserit· Quos diuini amoris indissolubilis nodus constrinxerit· Haec disciplina uera celestis conscripserũ· abiecta philosophica mathematicaq; falsitate· Aquibus si sola nomina usu pualente signaq; usurpauit· impie ligionis tamẽ atramentario calamũ tingens; falsis uera; fraudib, honesta; impiis religiosa cscripsi· occasionẽ quoluerit tribuens· dec&eris astronomicis cscribere signis;

Incipit Argumentũ Sci Columbæ De Saltu· et Bisexto· et de Embolismis.

Lunari motatione dicturo· nonaliunde mihi uidetur sumendũ exordiũ· quã utili ligenti potiũ inquisitione requiratur· utrum mxx· & viii· dieb, ac semisse tamtũ lunæ sinp suum menstruũ cursum pagat· An tunc aliqua momenta remaneat· quæ paliquot lunas quadã· suppurandi difficultate neglecta· nunc tandẽ unũ cgregata· quodam calculandi compendio redacta uideant· Omnis igit lunaris cursus secñm hebreos & egptiorũ supputationẽ· potest facere psingulos menses· dies· xxviii· & semissem· quia numis errant· qui lunã pagere cursũ sui circuli· xxx· dierũ spatiis æstimant· cui diligens inquisitio ueritatis ostendit induob, lunæ circulis· non· lx· dies· sed lviii· debere computari· ex quo accidit ut nunc· xxix· nunc· xxviii· computari uideat· Unde & incommunib, annis· vi· lunæ· xxix· & vi· xxviii· pactæ uideant· quib, dies· ccc· lxx· efficiunt· Si ergo· xxviii· & semisse luna naturali quodã cursu in sem pagere cõpbat· quare luna embolismi· xxix· computat· cui nec abatur a luna semisse· hoc est xii· horas habeat· nec ñ in februario luna· q̃ simp· xxviii· ex

Zürich ZB. C 62, f. 217r

Ms. C 62, f. 219 recto

acum dr̃. Quat̃ senis horis dies cũ nocte pfi
cit̃. quarta pars que diei in anno colligit̃.
quarto anno in bisexto dies unus ponitur.
Æquinoctiũ vernale in prima vigesima
martius tenere debet. qđ patrũ regula
obseruare valde mone ratione sedula.
Sic rta & septemb coequato nũro. quia
duo ee anni cpbant̃ unius. autũnale suum
alterũ seruat equinoctium. xii. kl̃ men
sis ianuarii. eodẽ tenente modo ad kl̃ iulias.
solstitia ponunt̃ eiusdemq; nũri. Hec
si forte argumento quis scire desiderat.
horologii intentus pq; bene lineas. certa
hor̃ cpbabit ac uera cfinia. Tempora
vnius anni cputant̃. iiii. hiemps sic in
nouebris intrat id̃. vii. sic initiũ & ueris
tenet februario. Septimo in maias. id̃. tẽ
stas orit̃. nilominus aug̃. vii. id̃. ponit̃
temps qđ autũnus tenet pfixo nũro.
Ante ṽ solis ortũ matutino tẽpore stas
rite inchoat̃ cum parent uirgilie. hi
emps mane in occasu ut absc̃ondi coeperint.
tẽ ueris & autũni habent̃ initia fere
die siue nocte cũ pliades media oriunt̃
& occidunt p destinata tẽpora. Sol sẽp
zodiacũ pagere dr̃. unã sane tm partem
in diei circulo. luna ṽ plus á sole. xii. par
tib;. Quatuor punctis semp luna á sole
dig̃dit̃. sole eunte unã partẽ signi sferi
circuli. luna ambiens pcurrit. xii. partib;.
Unus punctus q trib; partib; colligitur.
tres & terq; nempe lunę insimul nectan
tib; signũ unũ reddunt plenũ atq; v.
partib;. Forte luna q̊ vers& signo
si quesieris. quat̃ ducta el & as ppartes
cũ creuerit. p. xxx. partiendo tẽ signa
reppereris. est in media & prima p̃pria
cputatio. nãq; alio in signo qt̃ partes ha
buerit. tot sequentib; adice & trahe
similit̃. Omnium tam signoq; nõa
p ordinẽ recinere ñ omittas. q̃ sunt
xii. sine quib; ñ inueniet cputandi
seriẽ. Lunę q̊q; plenũ ortũ. v. pun
cti faciunt. ipsa igit̃ á sole p̃ma cũ
accendit̃ur. iiii. punctis suo luc&
in exordio. Ducta quat̃ eius & as
q̃lib& cũ fuerit. summã tẽ partiendo
p quinos si tuleris. tot horis luna
can& qt̃ quinos habuerit.
Hanc q; regulã ten&o usq; plenilunii.
nãq; dena & uigena semp a pto nũro
equę partes cpbant̃ in horarũ spatio.
Temps q̊q; estiuale & brumale noctib;
horæ ipse sunt tenende quantitatis
modulo. plene tam sunt habende
circa eq̃noctiũ. Sensus est p cautus
esto cputator optime. assiduitas legendi
te magistrũ exhib&. cũ p̃sequ dicta patrũ
p̃scrutaris sedule. Mentẽ cui si de pascit
torpor & desidia. labere á corde sol& sic
manu dammula cũ putatur plena esse
sic restat vacua.

Zürich ZB. C 62. f. 219r

Ms. C 62, f. 223 recto

Clementis laeti ueneremur festa quenonis
Octauus crisogonus ouat uitalibus armis
Andreas pridias iste uenerandus aborbe

DE MENSE DECEMBRE

Tredecimas die iani ignatius eque kalendis
Bissenis celum coepit concendere thomas
Octauus dns nat deuirgine casta
Mastirio stephanus septenis almap&riuit
Bisternis euuangelicus scriptor pen&rauit
Angelicus uectus tutamine urgo ibhannes
Martirio tenera prostrasmus mlia quinis.
Siluestrem pridias celebamus aborbe cotendus

	ratio sperę pithagorice quą apuleius descripsit dequacũque	t	g vii
	re. scire uolueris uel consulere. ut	t	h vi
	pirta de ęgris quadrę eb doma	l	i xu
	dis ruerit q̊ta luna fuerit seque	s	k xu
	debes. addas nom̃ ipsius plę	t	l xi
	tenas infra scriptas. & sic in	t	m xiii
	unũ colligę. & parare per	l	n xu
	xxx. et quic quid remanse	s	o viiii
	rit. inspera respicies & sic	t	p xiiii
	in uenies. si in ueneris sur	t	q xvi
	sum illud ui uae & psperũ	l	r xiii
	erit. si infia monetur.	s	s viiii
	at. Di mitte. xxx. quod	t	t viii
	super est sursum atq eui de	t	u v
	orsum est numero.	l	x iii
		s	ẏ iii
		t	z iii

i	xi	xx
ii	xiii	xxii
iii	xiiii	xxiii
iiii	xvii	xxvi
viii	xviii	xxviii
viiii	xix	xx
v	xv	xxv
vi	xviii	xxviii
viiii	xi	xxviiii
xii	xiiii	xxx

Fürst FB. C 62, f. 223r

Gcon int̄pr̄at̄ terra gr̄ā. significans euangeliū matthei. inquo omni humano generi qui terra est. gr̄ā diuinitatis xp̄i & salus om̄ium manifestat̄. quia de incarnatione & natiuitate xp̄i incipit dicens. Liber generationis ih̄u xp̄i. Et ideo figurā hominis tenet.

Fison int̄pr̄at̄ os pupille. significat euangeliū iohannis. qui ireuerberato lumine altius ceteris diuinā intuens gr̄ām. sic aquila ireuerberato lumine solē aspiciens. ita iohannes sine offensione puro intuitu ueru solē aspiciens. altius suū inceptit euangeliū dicens. In principio erat uerbū. Ideo figurā aquilā tenet.

Tigris uelocitas int̄pr̄at̄. significat euangeliū marci. q̄ue loci cursu opus euangelii impleuit.

Eufrates habundantia int̄pr̄at̄. significat euangeliū Lucae quia ipse miracula xp̄i habundantius ceteris & lucidius in parabolis exposuit.

Clio gesta canens transactis tempora reddit (i. historias)
Dulciloquis calamos citharizat flatibus vrgett (i. tibias)
Comica lasciuo gaudet sermone thalia (comedias)
Melpomene tragica proclamant mesta boatu. (i. tragoedias)
Terpsicore affectus citharis mouet imperat augt̄. (psalterii)
Plectra gerens erato saltat pede carmine uultu. (geometriā)
Vranie poli motus scrutatur & astra. (astronomia)
Carmina caliope libris heroica mandat. (heroicas inuenit)
Signat cuncta manu loquit polimnia gestu. (arithmeticam)
Mentis apollinee uis has mouet undiq; musas.
In medio residens explectitur omnia phoebus.

Zürich ZB. C 62

224 ?

Ms. C 62, f. 225 recto

Beraatio diuina que secta creauit et gubernat. quadriformi ratione distinguit². Primo. qđ haec in uerbi dñi dispensatione n̄ facta. sed æterna sunt. qui nos apto tēpe ante tempora secularia p̄destinauit in regnum. Secđo. qđ in materia informi pariter elementa mundi facta sunt. ubi quiuiuit in æternū. creauit oīa simul. Tertio. qđ eadē materies secđm causas simul creatas. non ita simul. sed distinctione sex primorū dierū in celestē terrestrēq. creaturā formatur. Quarto. qđ exeiusdē creaturę seminib, & primordialib, causis totius sęcli tempus naturali cursu pagit². vbi pater usq. nūc operatur & filius. vbi & ia corui pascit. & lilia uestit dñi.

In ipso quidē principio conditionis facta sunt. celū. terra. angeli. aer. aqua. de nihilo. Die uō primo lux facta est. & ipsa de nihilo. Secđo. firmamentū in medio aquarū. Tertio. species maris. & terræ. cū eis que terræ radicitus inhaerent. Quarto. luminaria caeli de lumine primo die facto. Quinto. natatilia & uolatilia de aquis. Sexto reliqua animalia de terra. & homo carne quidē de terra. anima uō de nihilo creatus. qui in paradiso quē dñs a principio plantauerat cōstituit². Septimo. dñs requieuit. n̄ a creaturae gubernatione. cū in ipso uiuam². et moueam². & simus. sed a noue substantiae creatione.

Mundus est uniuersitas omnis. quae cōstat ex celo & terra. quatuor elementis in speciē orbis absoluti globata. Igne. quo sidera lucent. Aere. quo cuncta uiuentia spirant. Aquis. quae terrā cingendo & penetrando cōmuniunt. Atq. ipsa terra quae mundi media atq. ima librata uolubili circa eā uniuersitate pendet immobilis. Verū mundi nomine. eam caelū ac facta absolutaq. elegantia uocatur. Nā & apud gēcos ab ornatu. cosmos appellat².

Finis fB. C 62, f. 225r

Ms. C 62, f. 226 recto

VII. ælum superioris circuli ꝓprio discretv̄ termino · & equalib; vndiq;
spacus collocatv̄ · ustures contan & angelicas · quę adnos exeuntes ꝯce
pta sibi corpora sumunt · vt possint hominib; & lia medendo similari · cadeq;
ibi reūsę deponunt · Hoc dr aquis glacialib; tēperant · ne inferiora succen
der & elemta · Dehinc inferius celū · uniformi · sed mutapliei motv solida
ut · Nuncupans idfirmamētum ꝓpter sustentationem superiorum aqua
rum ;

VIII. quas firmamto ipositas · cęlis q̄dē spiritalib; humiliores sed tam om̄i crea
tura corporali supiores · quida admundatione diluuum seruatas · Alii u
rectiꝰ adigne sideru tēperandv̄ suspensas affirmant ;

VIIII. umq; circulis munt diuidit̄ · Quoru distinctionib; quęt pastes ꝯ
perte sua uicolumt̄ · quęt imanitate frigoris · aut caloris inhabitabiles ex
istunt · Prim' e septentrionalis · frigore inhabitabilis · cui' sidera num
qua occidunt · Secds solstitialis apastę signiferi excelsissima nob
adseptentrionale plaga usus · temperatvs · habitabilis · Tertius æqui
noctialis · medio ambitv signiferi orbis incedens · torridvs · inhabitabilis ·
Quartus brumalis · apastę humillima signiferi · adaustrinu polu usvs · tem
peratvs · habitabilis · Quintus australis · circa itace austrinu q̄ tra tegi
tvr · frigore inhabitabilis · Tres aut medii circuli inaqualitates tempa
distinguunt · Cu sol hunc solstitio · Illu equinoctio · Tertiu bruma te
neat · Extremi cui semp sole carent · Vnde & Thyle insula · unius
diei naugatione adaglone mare cgelatv̄ nuncupt ;

X. limata · r · plagę mundi s. uiī · Orientalis ab exostv solstitiali adbrum
lem · Australis inde adoccasv brumale · Occidentalis exhinc usq;
adsolstitialem · Porro septentrionalis aboccasv solstitiali · vsq; ad
exostv̄ cuius pastus · Exquib; orientale & occidentale · tamas cęli
nominant · Hae inmedio tantu tēpę positas habent æqualia · Nam
sub aquilone degentib; brumalis dies breues · & solstitialis plexi
or · ostu occasuq; dilatans · alias plagas angustat · hę apud

Zürich ZB. C 62, f. 226 r

centū pxr VIII diuidens. exscentesimo quasi xvi anno concurrentes solis inuenies

deo aut pascha nā ad eandem redit ari ni die. sic tempꝰ dominicæ natiui tatis. Quocirca natiuitatis ipsius memoria tantū sollempnis habeatur. Hic uero uitæ uenturæ & misteria celebrant. & munera accipiuntur. Unde & nom ipsū paschæ. transitū demoste adurtā significans. congruu quoq. misteriis tempꝰ inquirit. Primo ut æquinoctio transcenso. tenebra mostri sauera luce uincant. Deinde ut primo mense anni qui dr mīsis nouos. uitæ nouæ gaudia celebrent. Tertio ut resurrectio die tertiu facta. & tertio tempore feti. ideest sub grā manifestata. eiā iam ante legē & sub legē in pphetico latere & enigmate. & tertia lunæ septimana veneret Cui & ipsa tunc lunæ conuersio mentis. qtam ci & terrenis ad celestē doceat nunciari conuiuiū. Atq. adulatiōi ut dies dominica condītione lucis in signis. & triumpho xpi veneranda nra quoq. resurrectione nobis exoptabilis in memoriā reuocet.

EXPLICIT LIBER BEDE DE NATURA RERUM. ET DE TEMPORIBUS

Hebis quæ ame ad humanæ vitæ cautelā inuenta sunt. unumquodqi me tibi mirari ripigui. Superest ut tibi pmissa tibi diuinus prudentiā. operando laborē impendas. cestus. qt decubentium. t fugitiuorū. ut monomachoꝝ. t aliꝝ similiū cuemab. nfallacē po teris capere pscientiā. si argumēti regulare. qt huic scripturæ subiecti diligentē inspexeris. Consuturus igit sic facito. Sume nom t decubentis. t defuga lapsi. t depugnatori. t steterus cuiusli bet. deque inquiris. & colligē numeri eius. deinde lunā cōsidera quota fuerit ea die. qua t eger decubuit t fugitiuus elapsus ē

Zürich ZB. C 62, f. 236r
Ms. C 62, f. 236 recto

Zürich ZB. C 74a, Innendeckel vorn

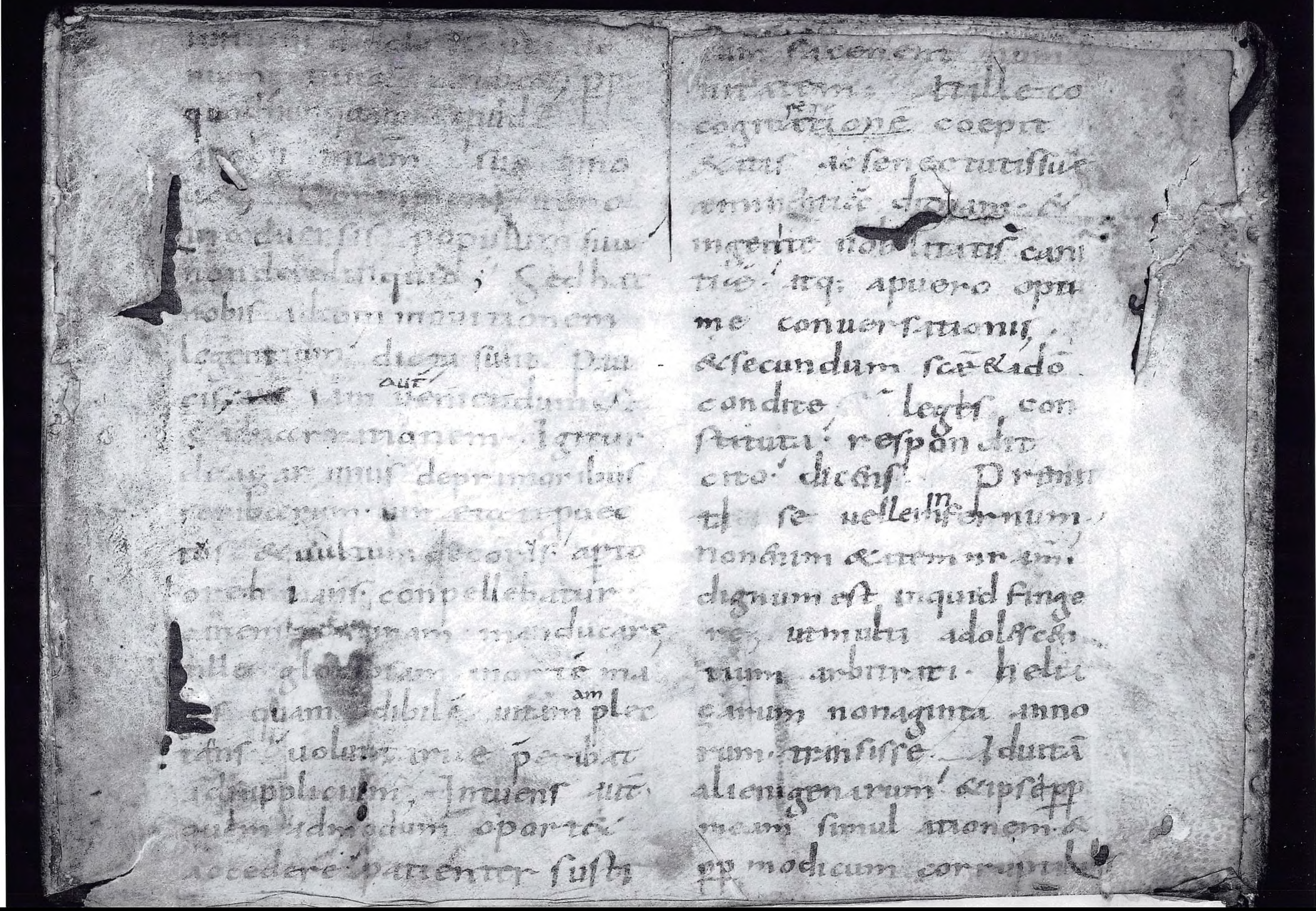

Zürich ZB. C 79b, f. 35ᵛ

Radix eius cum accto trita & inlinita ignem sacrum
curat Ad morsum serpentis.
Radix eius cũ oleo aut cũ melle Inposita morsum ser
pentis sedat. Ad quinancia.
folia eius trita cũ aqua & inposita quinancias discutit.
Ad auriculorum dolorem.
Cum polenta trita auriculorũ dolorem sedat.
mala hripsius si ole fiant uel edantur soporem tor
porem q. ut uocem auferant facunt sucus q̃q excor
tice radicis trita & expssus Inuase ficili uel in sole igni
to coquetur assidue agitetur donec fiat crassitudo
mellis cocti sic ad medicinae usus reponatur Radi
ces & iam sicca reseruantur pluribus usibus pfuture.

Apitt. pectus uenter atque uessica. Quando
ergo coeperit aliqua passio circa caput. ēē.
haec signa p̃cedunt. Grauitudo supciliorũ.
tenebrositas est luminum. dolor capitis
t oculorum. t cerebri. t amporum pulsus.
sonus aurium. oculi mane lacrimantes.
parum uidentes. narium obtunsio. t aut odore

ad freneticos. t b peuci danum cum accto capite Infuso
summe facit. XCV. No oō herInnulecam.
Nascitur locis cultis & sablosis. pane.
Ad uisice dolorē. herba Inulecā pane apiisemen
& sparagi feniculi radices Inunum trita & trepicle potui

Zürich ZB. C 132, Spiegel vom

S.
scripti quo defodentu 85.
Qui in sumandu 88.
Signu 120
Similand imos duplicis uerbi & uerbora. 165.
Solus grauis 174.
Stilus grauis 177
Stilus gracilis 177.
Sencia 182.
Similiter cadens 185
Simi sinor desi nes 187.
Subiectio 187
Suplanio 194.
Sementiaru exornatio 196
Sermocinatio 209
Similitudo 204
Significatio 211.
T.
Temperata 95.
Translatio criminis 129.
Tempus 12
Tuum 145
Tradutio 180
Transitio 189
Transgressio 195
Translatio 195
V
Virtus quid 94
Virtuti quam ex sumpantes 94
Vindicatio 94
Vanitas 94
Vanui uniciq; finitimu uopiet 95

propitius oblationē quā ante
altare tuum offerimus pdo
minis senioribusq, nris: & p
omnibus benefactoribus nris
Necnon qui nobis suā confes
sionē fecerunt. & se in nras
cōmendauerunt orationes:
& quos elemosinas uti endas
uel erogandas suscepimus: q
rumq, nomina adcōmemo
randum in libro uite ē scrip
simus: Concede ppitius ut u
uentibus simul cū defunctis
pficiat ad medelam.

Hs C132

Hanc igitur oblationē dne
quā tibi offerimus pro sal
famulorū f

IVLIANO OSVLI AC PATRICIO PSCIAN SALVTEM.

VM OMIS ELOQVENTIAE DOCTRINA ET OMNE STVDIORVM GENVS sapientiae luce pfulgens a grecorum fontib; deriuatum latinos ppio sermone inuenio celebrasse & in omnib; illorum uestigia uelalib; consecutos artib; uideo. nec solum in his quae emendata ab illis sunt scripta sed etiam quosdam errores eorum amore doctorum deceptos imitari. In qb; maxime uetustissima grammatica ars ipsamet arguit peccasse. Cuius auctores quanto fuere iunctiores tanto perspicatiores & ingeniis floruisse. & diligentia ualuisse. omnium iudicio confirmant. eruditissimorum. Quid enim herodiani artib; certius. Quid apollonii scrupulosis. quaestionib; enucleatius possit inueniri. Cum grecorum omnia fere una. quaecunq; antiquorum commentariis sunt relicta artis grammaticae expurgasse coperim. certisq; rationis legib; emendasse: horum autem neminem post illos imitatorem eorum extitisse. quippe imneglegentia cadentib; studiis literarum propter inopiam scriptorum. quamuis audacter sim impudenter ut puto conatus sum puris. re arduam quidem. & officio professionis nostrae indebitam. sup nominatorum praecepta uirorum quaecunq; egregia sunt usa in latinum transferre sermonem. Collectis etiam omnib, fere quaecunq; necessaria nostrorum qq inuenium artium commentariis grammaticorum. Qd grauum fore credidi reperamur. si ex utriq; linguae moderatoribus elegantiora in unum cogam corpus. meo labore faciente. qua nec utuperandum me fore credo. si cos imitor qui principatum inter scriptores graios artis grammaticae possidet. cum ueteres nri interpretib; & ita ut dictum est: equiperantes maximam tam laudem sint consecuti. Exemplum etiam proponere placuit. ne pigeat alios etiam ignorantia forte praemissa. Vtinose dicta | Nihil enim ex omni parte perfectum inhumanis inuentionib; esse posse credo. Sua qq industria ad communem literatoriae professionis utilitatem egregia rationis proportione. Vel addere vel mutare tractantes. Vtq; festinanter quam uolui hos edere meli bros cupiens. qui alienis laborib; insidiantes. furtiq; et quasi latrocinia scripta aliis subripientes uni noxii adminiculum prementis infanda mutatione totius operis. inse gliam transferre conantur. Sed quoniam opis materia impossibile est aliquid perfectum breuem exponi. spacium quaesiui quaeram pro. quamuis adherodiani scriptorum pedagogi. & adeuis patris apollinii spatiosa uolumina. meorum compendiosa sint existimanda scripta librorum.

Hui tam opis te hortatore sortitum iudicem qq faciomiliane consul ac patricie

Arg. atoto sedm quem tractatum adhuc inuisibilem oppositum est non posse fieri in oib; artibus aliquam tantam.

S. libalib; artib; arguit auctorum ueterum peccasse maxime ut artis grammaticae quorum uetustissima poni est neutralis accipi uetustissimum quae uetustissima

: grecos

quibus homo huius operis perfectum

Zürich ZB. Car. C 65, fol. 1r

patronomicū

Vnde coronidē circūflua dibrichis alta. Insula romuleę sacri deiectat urbis. & ma
iadeș. maię filius mercurii. Abanis q̄q; matris. ath lantiadeș mercurius. id ē ath
lantis natę filius. Ouidius i. metaph. Sedet athlantiadeș. & enndē multa lo
quendo. demunt sermonē dē. medē. Inachideș epaphus filius ioue. quę filia
fuit machi. Idē medē Non tulit inachides matriq; aut oīa demens.
A regibus siue condītoribus theside. cecropide. athenienses. eneade rumu
lide. i. romani. Vigilius. in. ii. georicon. primaq; ingentes pagos & cōpita cir
cū theside posuere. Idē in vi. Tū pendē pęnas cecropidę iussi. Idē in viii.
aeneadę inferrum. libertate ruebant. Idē in i. Defessi aeneadę q̄. prima lit
tora cursu. Idē in viii. Subitoq; nouū consurgere bellū. Romulide tacitoq;
seni. A fratribus feronteș unde femininū pheronteș. Virgil in bucolicon
Tū pheronteadas musco circumdat amarę cortex. Pheronteadas tm dū. p phe
ronteadas poetica licentia. De trib, tminationib; Sūt q̄ patronomicoę formę
apd grecos. iii. Indeș. quę dr cōmunis apd illos. qd in oi sermone pāssunt
hac uti. qua sola romanoę q̄q; poetę utuntur. Hā aliis duab non utunt. id ē
in. wn. terminata q̄ ē. ppria linguę iadis. ut ηιαδιων. p ηιαδιανε. Et in
adios. quę ē eolica. ut phirradios. phirrę filius pittac. De hac q̄ forma dicendū
ē. qua utunt nīri. De formatione masculinadeș. Si nominatiuus grecus in
aș. t in es. t in os. desn̄ gen. genitiuus ū in oy diptongum. a penultima bre
uis ante. des inuenitur in patronomico. ut pelias. peliadeș. aeneas. eneades
moenetios. moenetiadeș. Hā eniades magis contra regulā auctoritate poetica
posuit uirgilius. e. æ. a. correptas in. i. p ducta cūtens t quasi abeneus. eni
des. sicut apeleus peliadeș. p ferens in nono. Sit satis aeneadae telis impune
numanū oppetisse tuus. p̄mā t hanc magnus apollo. In es ū desinentes nōa ti
quoę genitiuus grec in oy desint. tam in ades. quā in ides inueniuntur
apd auctores. ut hipotes hipotades. butes butadeș. cornetes cornetiadeș. S;
rationabilius inades; Anchises q̄ anchisades t anchisiadeș debuit facere. fec
aut anchisiadeș q̄si a anchisios nominatiuo. q̄m l̄ertios. l̄ertiadeș. Nunq̄m enī
patronomicū supat p̄mitiuu sui genitiuū. n̄ una sillaba. Mia ū oīa in oy
apd grecos tminantia genitiuu. t in os. t in oys diptongū. t in ws mutant
eas in ideș. facium patronomicū. ut p̄amos p̄amoy. p̄amideș. nestor. nestoros
nestoriadeș. plesthenes. plesthenoys. plesteniadeș. peleus. peleos. peleidēș. Et per
sinheresin. e. & i. in ei diptongū p ferē penultimā. Hos aut p ea. i. longā po
nimus ut uirgilius in v. Pelidę tē ego forti congressum aenea. Ouidius
in. i. metamorph. Inde p methideș placidis ephimethida dictis. Inueniunt
tamen poetę in quibusdā addentes quasdā litteras t adimentes. Addentes.
ut peliadeș p peliadeș. æ calcodontiadeș p chalcodontideș. athlantiadeș p adlan

peleus

Zürich ZB. Car. C 65, f. 17v

omniū quę tā nominatiuū quā genitiuū simi
le haberet. eorū accusatiuus raro ines frequenter
ius. solet ūminari. Vt hic et hęc omis hui omi hoscha.

omis. Salustius
ui incatiui
nario.

Incipit
Sallustius.

Item prescia
nam omnes ho
nes

Omnes homi
nes qui sese stu

mnes homines
Qui sese student cęteris pstare ani
malib; summa ope nitī decet. ne uitā
silentio transeant. uelut pecora quę natura, pna
atq uentri oboedientia finxit. Sed nra omnis
uis in animo et corpore sita ē. Animi imperio
corporis seruitio magis utimur. Alterum nob
cum dis. Alterū cum beluis cōmune est. Quo
mihi rectius ēe uidetur ingenii quā uirium opi
b; gtam quęrere. Nam diuitiarum & formę gta
fluxa atq fragilis ē. Virtus clara aeternaq habe
tur. Sed diu magnum inter mortales certam fuit
ui ne corporis. an uirtute animi res militaris ma
gis pcederet. nam et priusquā incipias consulto.
et ubi cōsulueris mature facto opus ē. Ita utrūq
pse indigens. alterū alterius auxilio eget.
Ig itur initio reges. nam interris nom imperii id pri
mum fuit. diuersi. pars ingeniū. alii corpus ex
ercebant. et iā tum uita hominū sine cupidita
te agitabatur. sua cuiq satis placebant. Postea
uero quā in asia cyrus. in grecia lacedemonii &

Zürich ZB. | Car. C 143a, f. 1v

Inde cū post execrationē oīm degustauissem · sic mysteriis sacris fieri cōsueuit aperuisse cōsilia sua · atq; eo fecisse quo uirtute fidi magis forent · alius alii tanti sacramenti cōscii · Non nulli ficta & haec & multa ptera estimabant ab his qui ciceronis inuidia quae postea orta est · Leniri credebant · atrocitate sceleris ex; qui poenas dederant · Nob ea res pmagnitudine paru compta ē; seditiosa coniuratione fuit · & curius nat⁹ haut obscuro loco · flagitiis atq; facinoribus; co opus · quē censores senatu pbri grā mouerant; Huic hominū non minor uanitas inerat quā audacia · neq; reticere quae audierat · neq; sua ac ipse scelera occultare prius · neq; dicere neq; facere quicq; pensi habebat; Erat ei cū fuluia nobili muliere stupri uetus cōsuetudo, cui cū minus gratus eet · quia ino pia minus largiri poterat · repente gloriari · maria · montesq; polliceri cepit · & minari mūdū ferro · nisi obnoxia foret · premo ferocius agitare quā solitus erat; At fuluia ex insolentia curiū viri · causa cognita · tale piculū rei publicę · haut occultū habuit · Sed sublato auctore decatibus cōiurationē · quę quomodo audierat complurib; narrauit · Ea res imprimis studia hominū accendit adconsulatū mandandū ·

Tēpā ppter inuidiā cuiusdā ciceronis ciuis nobilis · dignabant tanto ciuiq; exagitari · ac amicicia ciceronis uti lem nitebat · iuidia · obiectabat catilinā q; eo iurauisse bus mānū sanguine bibisse · & alia plura facinora fecisse · ūb me rito tā crudeli supplicio pu nirent · Cōmutata sē poplo quem q; fieri rome abere andos magistros · kl ianuarius in campo martio · ybe dr · mutati mob · i · ca ducos · Cui tanta uis · ut ubi uentos hoies ciebat · spumę · p eos mutatis diebus · & cū mutatę die cuida comitia accidissę · mutata iterum mutabant ·

Zürich ZB. Car. C 143a, f. 9v

atq; alij omnes hunusce mi p se ipsa clara & magnifica sint.
Nisi ea habeantur ut eox qui ea teneno uirtuse. Verum
ego libr[i]us abeausq; pcessi dñme ciuitatis morum piget
redeq; Nunc ad inceptum redeo. Bellum scripturus su
qd ppls romanus cum iugurta rege numidarum gessit
primum quia magnum & atrox. uariaq; uictoria fuit. Dein
quia tum primum superbiae nobilitatis obuiam itum est. Quae
diuina & humana cuncta permiscuit. eoq; uecordiae processit
ut studium ciuilib; bellum atq; uastitas italiae finem faceret.
Sed prius q; huiusce rei initium expedio. pauca suprepetam
quo ad cognoscendum omnia illustria magis magisq; inaperiat.

BELLO PUNICO SECUNDO. QUO
DUCE HANNIBAL CARTAGINIENSIUM POST
magnitudinem nominis romani italiae opes ma
xime attriuerat. masinissa rex numidarum inamicitia
receptus a publio scipione. cui postea africano cognomen
ex uirtute fuit. multa & praeclara rei militaris facino
ra fecerat. Ob quae uictas cartaginienses. & capto syphace
cui imperium magnum atq; late in africa ualuit. ppls roma
quascumq; urbes & agros manu coeperat regi donode
dit. Igit amicitia masinissae bona atq; honesta nobis p
mansit. sed imperii uiresq; eius finis idem fuit. Dein micipsa
filius regnum solus obtinuit. mastanabale & gulussa fribus
absumptis. Is atherbalem & hiempsalem ex sese genuit. iugur
tamq; filium. mastanabalis fris. quem masinissa eo quod

Zürich ZB. Car. C 143a, f. 28r

sic apli at sapiencia loquuntur et rex pphetos et ipsi dei filii non ex desiderio terrenis muneribus inhiabant
nec predicabant secreta et humilitate et scientia eni diuina de terrenis superna de celestibus et modica magna
capientes sic apli dei filii eius inclinati et auditores existentes Cui multas de causis apti dicuntur celi inhabitare tanti
apti et munerati intellectus dicuntur celo firmamenti uero pte et stantes firmissimi de humanitate et p
predicationis spiritu et intelligibile dignitatis ratione Hoc celo quia que sublimiter
intelligebant pcapacitate intelligentie anchorum illis et dilectionis humilitate nuntiabant et filio
quia nec sermonem in solis diuitiis pdicabant apli predicabant ut offensis et seruis ita mirifice
ut omnib linguis atq sermonibus eorum ex ornationibus uerum filio ut nec hi ut eorum quasi omnes
intenderent si spiritus sancti subito gratia eis omnium doctrinarum artium et hoc qd dicit filio sunt loquele nec
sermones quorum et inquibus non audiuntur et ex omnibus eorum audiebantur omnes linguas et omnes
sermones et hi tales et tanta predicatio eorum in tantum in una regione remansit sed in omnem terram
exiuit sol eius rumor eius et in solis rumor etiam usque fines orbis terre et procul tria uerba eorum sunt au
dita et pse et pfatos unde pphete ini filius que peruisi dicere et eorum licet dicentium qua uerba
di posuit et tabernaculi sui et humanitate sua et inde posuit in manibus et in sole posuit
pdicationis et dicentis qua ipse dies et ex habuit ad currendum uia sua et uia ut hic homo ut
sit et obedientia et ut gigas et exultauit et fortis et hic est ex quo procedit et de thalamo
matris suae sibi est gressus et tanquam sponsatus et ornatus sponsus in utero eni uirginis sua
ginem sponsa ecclia sibi copulauit sic ait apli et desponsi eni nos una uirtute et dicentem
tium qua egressus est ab summo celo et apparet filio ideo dies summo ut patet sit exitus eius filios ppi
orditur pfetarum et eni filius apparet in patrem assiduo et occurrit ei sibi et suscipiendi eius patris
patris pter hoc dicit egressio natus et sonarum diuisitate et occursus identitate ad
summum equalitate et dicentium qui
[illegible] nec est qui se abscondat ex eo et nullus ex
ibi per ministros suos loquitur potest
se excusare quin reprehendatur a spu sco
testante euangelista Diuenerit pa
racletus ille arguat eos de peccato et machi
apostolo in potant resistere spui qui loquitur ut ita Iste qui talis sit excusat et mittat spum seum
paracletum apli et ita eos erudiat et sapientie ex nemo resistere potest et hoc est dicit nec
qui se abscondat a calore eius et dicit gre nullus possit eos resistere ita qui lex dni et imma
culata et nouum testamentum facit immaculatos homines in seculi timore ut pius testamentum si
per id est ipsa lex dni et dans fidem et sapientia humilibus Et in hoc usu ita notandum in nocentia fides sapientia
indigens ut liber alie leges et ita recta et velocitas corda obseruantium et per ceptum et lex dni lucida et
planus ubis exposita et illuminans oculos et timor et timor dni sanctus et cadens et ipsa
lege et per manens in seculum Notandum est ipsa inuenit et testamento in quorundam cordibus sic timor in seculi
timore sui ut eius amore extenuet sibi non in uenit fuisse sine nouo testamento se repugnando Abrahe
et iacob et alii fideles credebant implendum non se credimus impleri et ab adinuicem etiam et iudea dni
et singula precepta huc legis dni tam in nos et iustificata ut sint enuntia et ipse mandauit omnia
cordantia hoc quod hic humilis est nullus ex ut eius et lege precepti et ex ipso esse potest et qui talia sit
et desiderabilia se insui nata sup esse diuitias et dulcipa se sup esse delicias hoc potest cognoscere et ex eni per qui
seruus meus et ille et reputetur se seruum tuum et Costodi ea et libenter amplectetur et iure qui et in illis costodi
endis et in hoc ipsa costodia se pse magna retributio omnibus habentur ex si nichil aliud in ea spectaretur
illa se desiderabilia sit et Delecta qui intelligere se hoc desiderabilia nullus et qui non se desiderabilia et Dne
munda me ab occultis meis et aboriginalibus qui quidam rima a primo parente adam manante rabilis delicti

Zürich ZB. Car
C. 148 b, fol. 11r

ſeculi. Et deinde contemplatiua pauca collegi capitula.
Deinde quomodo ſolitaria conuerſatio conſtare debeat.
et deinde ac moribus ſolitariq. aliqua annexi capitula.
Inter hęc quidem depreceptis redemptoris nri tria tantum
capitula inſeruj. quatinus ſolitarii in lege dni die ac noc
te cogitantes. et ipſa xpi mandata ſedule ante oculos
mentis ſimul et corporis reuoluentes. ſemp deuotiores atq;
feruentiores exiſtant. Poſtea quoq; ad actiuam uitam
uenientes. quid uel quantum de cibis et potibus. quid de
ueſtimentis aut lectualibus habere uel uti debeant de
terminaui. Addidi etiam modum et tempus ieiuniorum
atq; abſtinentię. ſubiunxi quoq; locis congruis. pauca de
uirtutibus et uitiis. Et ut cautos faceremus ſolitarios. quib;
modis miracula operari ſoleant uitare curaui. Addulti
mum autem de perſeuerantia boni operis unum capitulū tantū
poſui. Inbis ergo omnibus ubicumq; aliquibus clauſulis
enucleandi neceſſitas exigit. more fluuius uitari flu
dii. Fluuius quippe dum paluum deſiuit. ſua alueo cōca
uas extendere contingit. in eas primus ſui impetus curſum
diuertit. Cumq; illas ſufficienter impleuerit. repen
te ſe ad ueum refundit. Ita numerum ubicumq; inter

Zürich. ZB. Car. C 153, fol. 2a

mnora minoribus generalit̃ dicta sunt om̃ib;. Qui non
accepit unquid dns crucem suam. et uenit post me. ñ
est me dignus. Iterum. Omia quę cumq; uultis ut
faciant uobis homines. eadem et uos illis facite. Item.
Ideo dic̃t uobis. nolite resistere malo. et diligite inimi
cos uestros. benefacite his qui oderunt uos. Et cętera.
Monachis enim fuerę solitarius dicitur. ut sua omia derelin
quant. Secularib; uero. ut sua omia bene gerant.
Illi p̃cepta generalia pfecte uuendo transcendunt.
isti p̃ceptis generalibus astringuntur. Ad pfectionẽ
enim non sufficit cuquã sua relinquere. nisi etiam se
met ipsum ábneget. Sed quid est se ipsũ abnegare.
nisi uoluptatib; pprius renuntiare. ut qui superbus erat.
sit humilis. Qui uacundus. eę studeat mansuetus. Qui
luxuriosus. sit castus. Qui ebriosus. sit sobrius. Qui
inuidus et malíuolus. sit benéuolus. Nam sicut quisq;
renuntiat quę possidet om̃ib;. sic suus non renuntiat
moribus. non est xp̃i discipulus. Qui enim suis rebus
renuntiat. sua ábnegat. Qui uero prauis moribus
renuntiat. semet ipsum ábnegat. Vnde et dns.
Qui uult unquid post me uenire. ábneget semet ipsũ.

Zürich ZB., Cod. C 153, fol. 9r

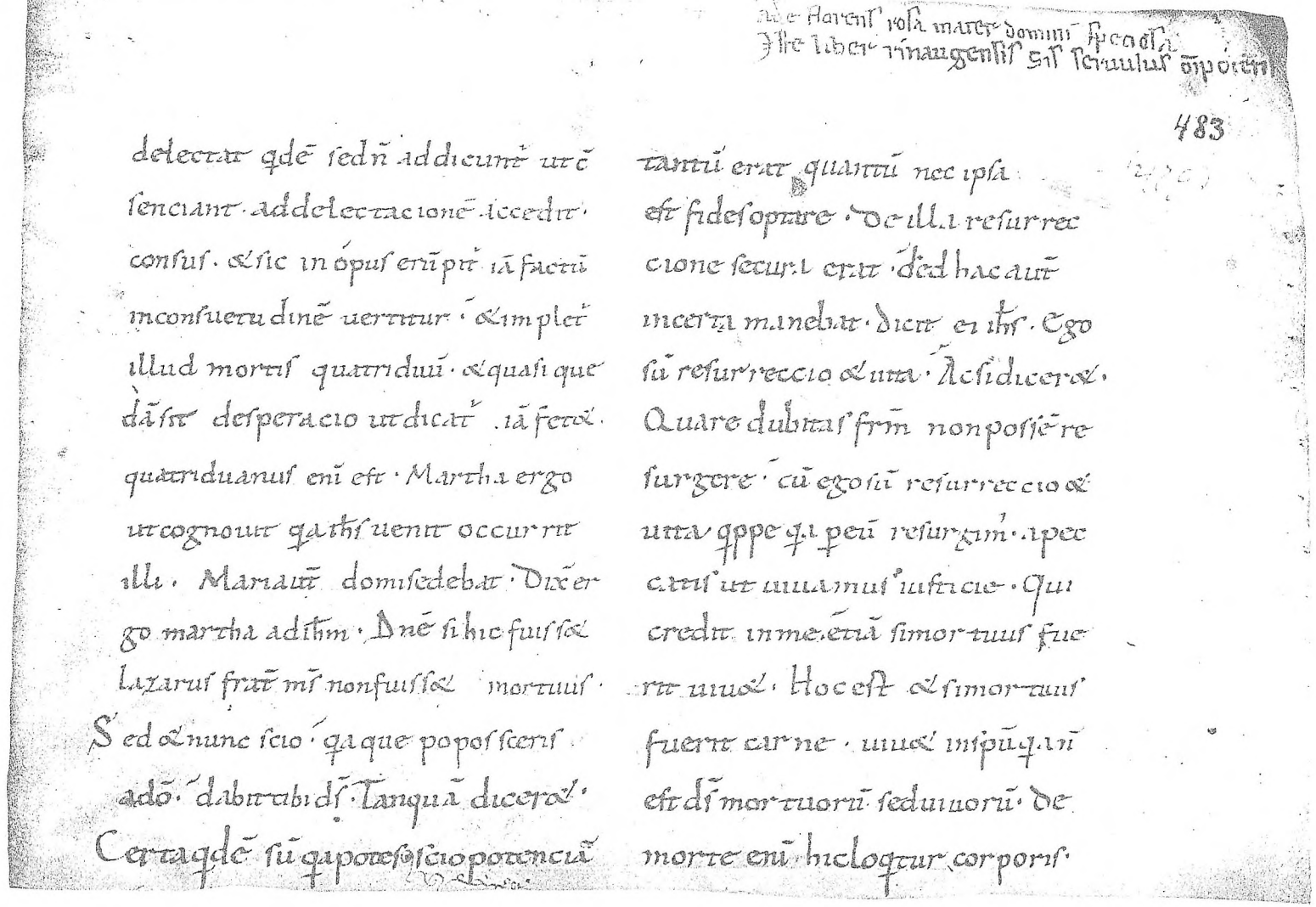

ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 12, f. 483. S. X

Zürich ZB. Rh. 26

Ms. Rh. 26, 1 v

℟ O crux gloriosa o crux adoranda O lignum pre

signum per quod & diabolus est uictus & mundus expi

℣ Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini

nostri ℟ O crux benedicta que sola fuisti digna por

tare dominum ℣ Mihi autem IN MAI LAUD

ater hier solimam per tot aeuum ANT Tunc prae

cursori dum ista fierent tradiderunt ludum aeuum

das de lacu preter adle in ubi iacebat sacrum aeuum

us meus ostende mihi lignum sacre crucis alleluia

minotus est locus ille in quo sacra crux iacebat aeuum

ALLANGEL ANT Helena sedebat ad uadum

meum & uenies super terram ut ostendas mihi quod ita

rubi absconditum est preciosum lignum dominicum uiuum

Ant sup psalmos ℟ O crux gloriosa ℣ Mihi autem

ANT Dulce lignum dulces clauum dulcem pondus sustu

portare pretium huius seculi alleluia

S. ALEXANDRI PAPE IN MAI LAUD

quam bulas sup pennas uentorum aeuum ℣ Qui facis angelos tuos spi

et ministros tuos flammam ignis Qui ℟ Pater cum essem cum eis eg[o] ser[uabam] eos

℣ Pater sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi Non rog[o] ut tollas eos de

℟ Tempus est ut reuertar ad eum qui misit me dicit dns nolite contristari non rog[o]

nec turbetur cor uestrum rogo pro uobis pa[ter] ut custodiat uos a malo

aeuum aequa ℣ Nisi ego ℟ Paraclitus non uenerit ad uos sed si abiero

dicentes aeuum qui credidere & bapti[zati] fuere saluus erit aeuum aeuum eos

℣ In nomine patris & filii & spus sancti qui cred[it] IN MAIUI LAUDIB

ANT Virgalilei quid aspicitis in caelum hic iesus qui assumptus est a uobis sic

uenit aeuum ANT Cumq[ue] intuerentur in caelum eunte illum dicebant

ANT Et leuatis manibus benedixit eis aeuum ANT Exalta

re regem regum et dominum dicite deo aeuum ANT Uidentibus illis ele

uatus est & nubes suscepit eum in caelum alt IN EUANGE

ANT Ascendo ad patrem meum & patrem uestrum deum meum & deum uestrum aeuum

ANT Si ego abiero paraclitus non uenit & dum assumptus fuero mittam uobis aeuum

ANT Non orabitur cor uestrum aeuum ego uado ad patrem alleluia ANT Rogabo patrem meum & alium paraclitum dabit uobis alleluia

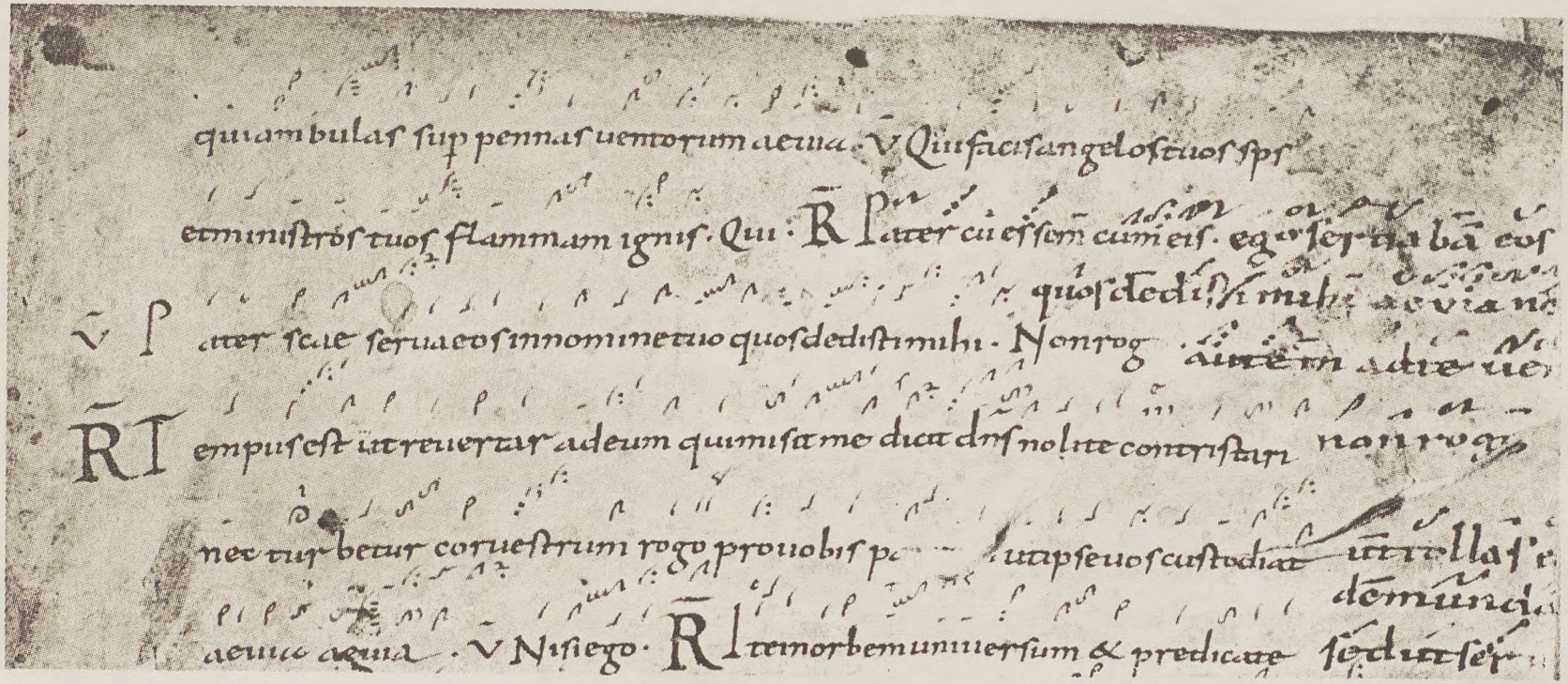

Reichenau? s. IX 3/4

Abb. 4: Rh 26, S. 2

Duft, Die Reichenauer Bettelexemplare der Klosterbibliothek Rheinau (1984)

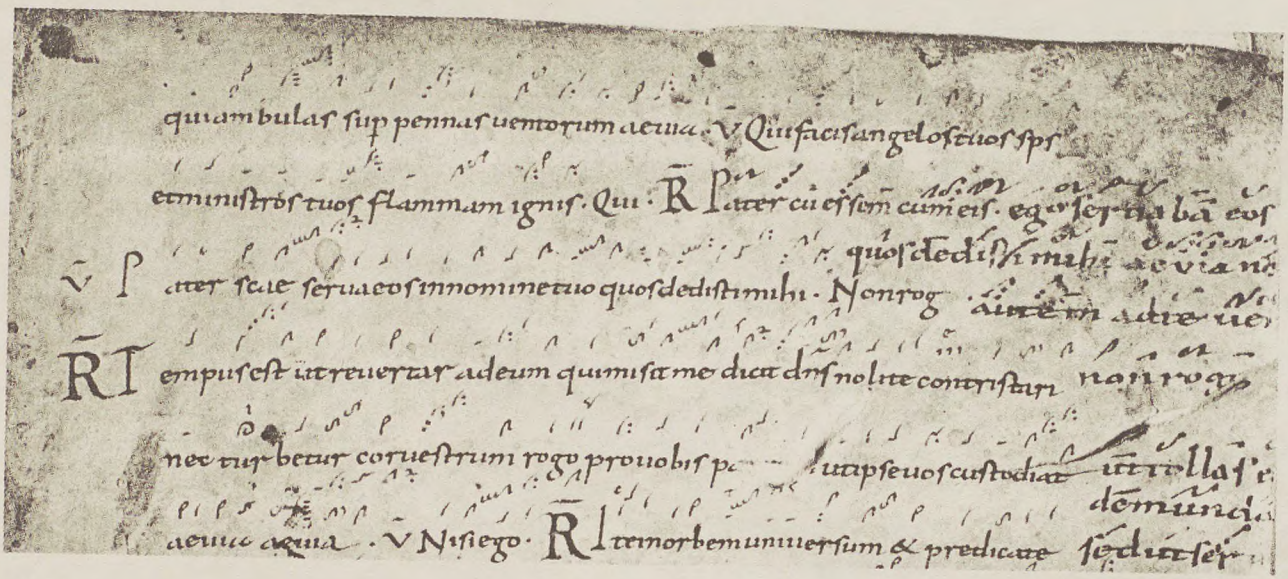

Abb. 4: Rh 26, S. 2

Plistés, Drama. Rettungsposaune d. hl. Ruhe Rheinau (1984)

VERLA

SAMMLUN

Zürich ZB. Rh. 26.
Schriftraum: 12,5 / hoch. Seite: 17,5 cm Rubriken 14 cm
Zürich ZB. Rh. 26
Ms. Rh. 26, 1 f
Fragment: 29,5 x 21,5 cm

ANUNC SUPRA ANO rex glorie dominetin gitum quiri
umpharpr hodie sup omnes celos ascendisti nedeltinquas nos orphanos
sedmitte promissum patrisinnos spiritum ueritatis alleluia
ANH odie secreta celi caro xpi petiit hodie factumest magnumangelorum
gaudium quia filius dei uirginemortalis intregnum patrissui glo
riosus aduenit aeiu aeiu AN Dominusquidem ihesus postquamlo
cutus est eis ascendit incaelum & sedet addexterā dei alleluia
AND omine sumtempore hec restituis regnum israhel dixerunt eis nonest
uestrum nosse tempora uelmomenta quaspater posuit insua potesta
te aeiu AN Pacem meam do uobis aeiu pacem relinquo uobis aeiu
AN Uiauten profecti predicauerunt ubiq dno cooperante & ser monem
confirmante sequentib signis aeiu AN Euntes inmundum uni
uersum predicate euangelium omni creaturae aeiu qui crediderit
& baptizatus fuerit saluus erit aeiu quautem non crediderit con
demnabitur aeiu AN Uado patre uobis locum & rursum ueniam &
gaudebit cor uestrum aeiu & gaudebit cor uestrum aeiu AN Ascendit
incaelos aeiu sedet addexteram patris aeiu. V

ANI
anno tempore uobiscum sum & non cognouistime philipp
trem meum ae uu AN Quimanet in me ego in eo hic fert mu
ANS diligitis me mandata mea seruate aeiu aeiu aeiu
INUIGIL ALEXANDRI EUENI
RD ulce lignum V Hoc signum uexillum laetimini hodie IN
ANA cloria desiderio plena orabat cum laetabundus dicens & tu dom
salus nostra fuit suspensa uu ADINUITATE
INFERNA N AL ppetua IN II NOCT A
ANE cce crucem domini fugite partes aduersae Sup
iuit leo detribu iuda radix dauid aeiu RESP
RP retiosa RI rismatura RI ppetua RI Lae
RU idicaute RUidistis RIseruit sus RIus
RD ulce lignum dulcem clauum dulce pondus sustinuit
pretium huius saeculi V Hoc signum crucis erit
dicendum uenerit Quae RHoc signum crucis e
adiudicadum uenerit Tunc manifesti erunt absco
V Cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue

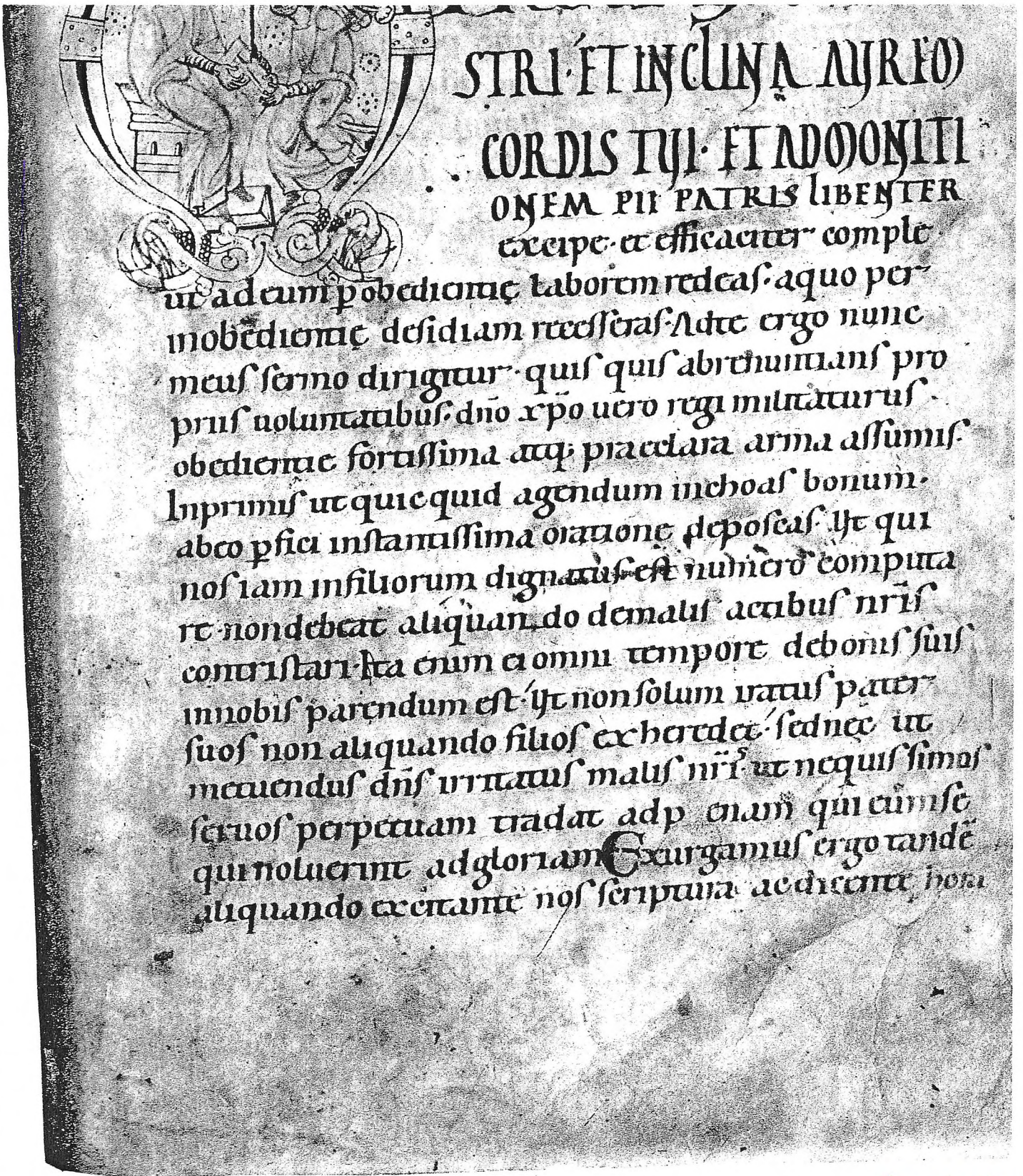

STRI·ET INCLINA AVREM
CORDIS TVI· ET ADMONITI
ONEM PII PATRIS LIBENTER
excipe· et efficaciter comple·
ut ad eum p obedientie tuę laborem redeas· aquo per
inobedientie desidiam recesseras· Ad te ergo nunc
meus sermo dirigitur· quis quis abrenuntians pro
prijs voluntatibus· dño xpo uero regi militaturus·
obedientie fortissima atq; preclara arma assumis·
Inprimis ut quicquid agendum inchoas bonum·
abco pfica instantissima oratione deposcas· Ut qui
nos iam infiliorum dignatus es numero computa
re· non debeat aliquando de malis actibus nris
contristari· Ita enim a omni tempore de bonis suis
in nobis parendum est· Ut non solum ratus pater
suos non aliquando filios exheredet· sed nec ut
metuendus dns irratus malis nris· ut nequissimos
seruos perpetuam tradat adp enam qui eum se
qui noluerint ad gloriam· Exurgamus ergo tandē
aliquando excitante nos scriptura· dicente· hora

dava 1250

ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 39, f. 125. S. XII. verkl.

SIAH 4, Tal. XXVI

Zürich ZB Rh. 43, p. 267

de ducendam ipsinum amictuu abrahae patri
ar chae. resuscitan damq; innouissimo magni iudi
cii die. & quicquid uitioru fallente diabolo contraxit.
tu pius & miserator ablue indulgendo. p Suscipiat. ℣ Inexitu

ALIA

Suscipe dne animam seruitui illius quem de ergastu
lo huius sti uocare dignatus es. & libera eam de
princi pibus tenebrarum & de locis poenarum. ut ab
soluta omnium uinculo peccatorum. qui & is ad lucis
aeternae beatitudine p fruatur. & inter scos & electos
tuos in resurrectionis gloriam resuscitari mereatur. p

ALIA

Nopi intres in iudicio cum seruo tuo dne itt Chorus. ℣ Ydexi
qm nullus apud te iustificabitur homo. Nisi pteom
nium peccatorum tribuatur remissio. Nonergo eum tua
iudicialis sententia praemat. quem tibi uera supplicatio
fide xpiane commendat. sed gratia tua illi succurren
te mereatur euadere iudicium ultionis qui dū uiuere/
insignitus est signaculo trinitatis. p ℣ Os iust

ITALIA

Facqs dne hanc am seruo tuo defuncto itto mi dm. ut fac
torum suorum in poenis non repetat uicem. qui tua nuo
a
tus tenuit uoluntatem. ut sicut hic eum uera fides
iunxit fidelium turmis. ita eum illic tua miseratio

In paradisū ℣
Ad te dc.
Tu suscipe nos ℣
Te decet. Os qui
anarū animarū

Omnipotentis di miam deprecam cui iudicio aut naseam aut finem
spm ffis nri quē dni pietas de incolatu mundi huius transire praecepit
requiescat aeterna suscipiat & cū beata resurrectione repraesentet
abrahe ysaac & iacob collocare dignet. ℣ Subuenite sci dei
Dm iudicē uniuersitatis dm celestium terrestrium & infernorum
dm deprecem, ipsum cum nris ut eum dns suorq; collocare dignet
& in parte prime resurrectionis resuscitet. ℣ Requiem

MISSA PROTESTATIONE CARNIS

Zürich ZB Rh. 43 p. 280

Brückner 4, Taf. 11

missa pro odefunct nup baptizato

Deus quiad caelestē regnum non nisi renatus p aquam
& spm scm pandis introitum. multiplica sup animā
famuli tui illius misericordiam tuam. & cui donasti
caelestem & incontaminatum transitum post bap
tismi sacramentū. da ei æternorū plenitudinem
gaudiorum. p sup oblr

Propitiare dnē supplicantibus nris. pro anima famu
li tui illius, p quam tibi offerimus sacrificium laudis.
ut eam scōrum tuorum consortio sociare digneris. p

Dignicetur oblationem quam tibi offe INFRACTN
rimus dnē. p anima famuli tui illius benignus ad
sume. eumq; regenerationis fonte purgati. & pe
rpetuis uitae huius exuti beatorum numero dignēr
inserere spiritui. quam oblationē AO COMPLO

Propitiare dnē animae famuli tui illius. utque insi
ne istius uitae regenerationis fontem munda sti. ad cae
lestis regni beatitudinem facias p uenire. p

missa pro odefunctis oes IOEL NTIS
PŒNITENTIÆ ET OMNIA EI CONSEQUENTIA

Zürich ZB. Rh. 43, p. 281

Brückner 4. Taf. 11

ꝑsentī sufficiunt. ⁊ his deficientib; qd acturus es ḡtia ꝑ hec nulla
puudentur. Assint que ipsi impendenda sc̄t filiꝰ ⁊ tam
paranda sc̄t que seruent. Decliē potest cū eo qd ē. si solli
citudo puida celliet parare qd deē. dn̄o et trena potest actu
pag. et tam̄ inactione culpa declinari. qm̄ et exōra ip
pendia ꝑbeat. et tam̄ abiēna rectitudine non ꝑflectat.
Hec nīm blandiēti insinuat. et seorsū ū in negotio trenō
qd pudet peccati lapsi occultat. Ossa mag; ei hic titulꝰ
ḡtis sc̄t. qua pnitola ē ēlita auditori suo ēsulenti uo
ci suauitate blandiēt. dnus q; nīsi nō decreuit cōmoda
trena inquirere. ⁊ etiā cunctis que possidet renunciare.
ut in disciplinatu celesti magisterio tanto se liberi
exerceat. quanto et expeditior reddat. ea que possiden
te ꝑmere poterant. deserenti calcat. Huic cor hostis insidi
ans occulta suggestione alloq̄t dicēti. Vnde hec teme
ritatis tanta surrexit audatia. ut credere audeat qd
oīa relinquendo subsistat. Nīl te creator ēdidit. aq;
alit tu te ipse disponis. ualentiorē te robustiorēq; faceret.
si ecclīa te sua uestigia cū inopie necessitate uoluisset. Annon
plenaq; et trena patrimonia nequaq̄ deserunt. et tam̄ exhi
bite opa supne sortis bona ētna mercant. Hec blandiēti
suggerit. seorsū ū mendē reb; qs retinere admonet ante
retinentis oculos delectationis pestifera decipienti apponit.
qm̄ seductū cor ad blanda exōra ꝑtrahat. et intima pfectio
nis uota ꝑuitat. Ossa mag; ei hic titulꝰ ḡtis sc̄t. q dolosa ē ēlita
dū blandis dextrarib; sonū reddit. pnitolis dependit dem
tibus. ingerunt. Aliud relicti oīb; q extitit possederat. ut
ordine sublimioris discipulū apphendat. et intimas frange
re uoluntates parat. ut rectoris se alti uoluntatib; subdens.
nīsi nō prauis desiderii. ⁊ adpectionis cumulū ēdit inboni

Zürich ZB. Rh. 48, f. 19v (Orig.: 26,6 × 20,5cm)

primore cordis elati cunctos qs cernunt supbie fastu despiciunt. Et
si quando exteriꝰ uenerant. Intus tam in secreto cordis sibi apud
se sua estimatione magni s cunctorū sibi uirtutē merita que ꝓponunt
eos q; infra se et respiciunt. Qua pelata cogitatione cordis
in cuiꝰdā se altitudinis arce posuer. Quib bene ꝓpheta dicitur;
Ve q sapientes estis in oculis uris et coram uob metipsis prudentes. Hinc
paulus ait. Nolite prudentes ee apud uos metipsos. Hinc ad
saulē diuina increpatione dicit. Nonne cū ees paruulus in oculis tuis
caput te constitui in tribub; isrl. Paruulus q̄ppe in oculis suis e q in eo qd
semetipsū considerat. in pare se alienis meritis pensat. Nā quasi grande
se conspicit q sqs se sup aliena merita elatione cogitationis extendit. Saul
aut regnus in bono quo ceperat n ꝓmansit. qꝫ fastu suscepte potestatis in
tumuit. dr contra dauid semp de se humilia sentiens. eiusdeq; saul se cō
paratione ꝓponens. post quā feriendi locū repperit. et pepcit. unde seu
cum aduersario humili se confessione ꝓstrauit dicens. Quē ꝓsequeris rex
isrl quē ꝓsequeris. Canē mortuū. et pulicē unū. Et certe iā unctus in rege
fuerat. iā exorante samuele et cornu sup se oleo fundente didicerat. qd
eū diuina gra saule regnaw ad regni gubernacula possidenda seruabat.
et tam ꝓsequente aduersario mente humili se substernebat. cui diui
no iudicio ꝓlatū se ee nouerat. Illi itaq; se humilit ꝓponebat. cui pelec
tionis gram incōparabilit nouerat se ees meliorē. Discam⁹ g quom
humiliari ꝓximis debeam. q adhuc q loco apud dm habeant nes
ciunt. si sic se electi etiā illis humiliant. quib; iā se ꝓtinꝰa iudicia an
te positos deꝑhendunt. Hoc aut ee ꝓpriū specimen electe solet. qd
de se sentiunt infra quā s. Hinc itaq; abeode dauid dicit. Si n humi
liter sentirē. si exaltauit animā meā. Hinc salomon ad sapientiam
paruulos uocat dicens. Siqs e paruulus. ueniat ad eam. Qui enī nec dū
semetipsū despicit humiliter di sapientiā n adꝑhendit. Hinc in euangelio
dns dic. Confiteor tibi dne pat celi et terre. q abscondisti hec a sapientib;

Zürich ZB. Rh. 48, f. 64v

S.ed hoc uirtutis ponduſ meliuſ oſtendim⁹ ſi celeſtis patrie duorū
heroūfacta memorem⁹. Moyſes namq; cū indeſerto oues paſceret
adnō panglim inigne loquente uocatuſ ē. Vt eripiendę oīm iſrlitarū
multitudini preſſe. Sed quia apud ſe mente humilis extitit oblatam
primus tanti regiminiſ glām expauit. Moxq; adinfirmitatis patrocinū
recurrit dicens. Obſecro dñe nisū eloquens abheri & nudiuſ tertiuſ ex
quo coepiſti loqui adſeruū tuū tardioris & impedtioris lingue
sū factuſ. Et ſe poſt poſito aliū deposcit dicens. Mitte quē miſſuruſes.
Et cū auctore lingue loquit. & ne tanti regiminiſ poteſtatē ſuſcipiat.
et linguē ſe ee cauſatur. Paulus quoq; diuinit⁹ fuerat ut inhierlm
deſcendere debuiſſet admonitus. Sic ipſe galathis dic. Deinde poſt
annoſ quattuordecim iterū aſcendi hieroſolimā aſſupto barnaba
& tito. Aſcendi autē ſedm reuelationē. Iſq; imminere cū pphā agabū
repperiſſet. quanta ſe aduerſitas inhieroſolimis maneret audiunt.
Scriptū quippe ē. qd iſte agabuſ zonā pauli ſuis pedib⁹ inſerens
dix. Virū cuiꝰ hec zona ē. ſic alligabunt eū inhierlm. Paulo aut
primus reſpondet. Ego nō ſolū alligari ſ. mori inhierlm paratuſ ſū
pnomine ihu. Iteq; eni ptioſiorē animā meā facio quā me. Irrep
tione q reuelationis hierlm pgens. aduerſa cognoſcit. & tamen
hec libenter appetit. audit qd timeat. ſed ad hec ardentior anhelat.
Moyſes itaq; adpſpera de ſuo nihil habet. qd pcib⁹ remittet. ne ſtra
helitice plebi preferat. Paulus adaduerſa q̄ā exſuo noto ducit.
q̄a malo imminentiū cognitionē pcipit. Sed deuotione ſpe, eua
acriora ferueſcit. Ille pſentis poteſtatis glām do uoluit uiden
te declinare. iſte do aſpera & dura diſponente ſe ſtudiuit adgra
uiora pparare. Eunte q utroriuq; ducū infracta uirtute inſtru
imur. ut ſi hobedientia palmā adphendere ueracit⁹ nrām. pſperis
huiuſ ſeli exſola uiſſione. aduerſis aut q̄ā exdeuotione militemus.
Notandū ē qd hoc loco cū manſe ouis. cū oue mauris offert.

Zürich ZB. Rh. 48, f. 78r

ſi ſubtiliter radicē mee intentionis inſpicio. do quide excea me ſūmopere
re uoluiſſe cognoſco. Sed eide intentioni qua do placere ſtudeo. furū
neſcio quom intentio humanę laudis interſerit. Quod cū iā p modū
rde diſcerno. inuenio aliē agere qđ ſcio me alit̄ inchoaſſe. Sic enī ſe
e intentionē nrām diu ante di oculoſ recte incipit̄. occulte ſubiungens
ē ea quaſi intenere cōprehendens. intentio humanę laudis adſequit̄.
p neceſſitate quide cibuſ ſumit̄. ſed inipſo aeſu diu furā gula ſub
rrit. edeidi delectatio p miſcet̄. Vnde plerūq contīgit. ut refectionē
corporiſ quā ſalutiſ cauſā cepimus. cauſā uoluptatiſ expleam̄. Faten
ou eſt g. qđ recta quide intentionē nrām. qua ſoli do placere ap
peim̄. nūquā intentio minus recta quę de doniſ di placere homi
nib; querit inſidiando comittit̄. Si aut̄ de his diuinitus diſtricte
ro iſcuam̄. quiſ int̄ iſta remanet̄ ſalutiſ locuſ. Quando mala nra pu
mala ſ. & bona quę noſ habere credim̄. pura bona nequaquā
poſſunt. S; hoc in opere credo, p̄uū. qđ fraternis aurib; omē qđ inme
tent̄ ipſe reprehendo incunctant̄ aperio. Qua exponendo nō celabo qđ
enſi. cfitendo nō abſcondo qđ patio. Pexpoſitionē patefeci dona. p̄feſſio
nē de rego uulnera. & qua in hoc tā magno humano genere. nec parui
de eruſ. q dicat meſ debeat inſtrui. nec magni de ſē. q cognitę mee ua
leat infirmitati miſereri. Pheę utrag his fratib; q̄tū poſſū curā infe
ro. Abaliſ ſpero. Illiſ dixi exponendo qđ faciat. iſtiſ aperio cfitendo
qđ parcat. Illiſ uerboę medicamita nō ſubtrahо. iſtiſ lacerationē uul
rū nō abſcondo. Igit̄ queſo ut q̄ſq hęc legerit̄. ap districtū iudicē
delatū. i ſuę orationiſ impendat. & omē qđ in me ſordidū deprehendit
ens diluat. Rationiſ aut̄ aut̄ expoſitioni uirtute collata. lector miſi
i recompenſatione me ſuperet. ſic cū pme uba accipiat. pme lacrimā reddat.

Explicit vii. pars. Deo gratias Amen.

Zürich ZB. Rh. 48, f. 85r

cf. ZB. Zürich, Rh. 35 + 36

7

creaturas & omnibus possefieri nonsemel
& subito sed frequentius nosq; & angelos futuros
& demones siegerimus negligentius & rur
sum demones siuoluerimus capere ut rursus
peruenire ad angelicam dignitatem; corpo
rales quoq; substantias pentius delapsuras
aut certe in fine omnium hoc est futura cor
pora quod nunc est aer & cælum & siquod
aliud corpus sincerius & purius intelligi potest.
Quod cum tractatum fuerit quid de sole
tractat p̄ spicuum ē, solem qq & lunam & astra
cetera ee animantia, Imo quomodo nos homi
nes obquedam peccata hic sumus circumdati
corporibus quæ crassa sunt & pinguia?
sic & cæli luminaria talia uel talia accepis
se corpora aut uel plus uel minus luceant & demo
nes ob maiora delicta aereo corpore ee: uesti
tos omnem creaturam secundum aptm uanita
ti ee subiectam & liberandi in reuelationem
filiorum dei, ac nequis putet nrm ee quod dica
mus: ipsius uerba ponamus in fine atq; in consum
matione mundi quando uelut de quib;
dam repagulis atq; carceribus missa fuerint
ad hoc animæ & rationabiles creaturæ. alios eos
tardius incedere obsegnitiē. alios pernicia

Zürich ZB.

MS Rh 49 p. 7

nec dubium est quin si omnia corpora
admundum istum sensibilem pertine
ant · quae appellantur ab apostolo uisibi
lia · futura sit uita incorporalium incor
poralis · ⁊ Et post paulolum · illud quoq;
quod ab eodem apostolo dicitur · omnis cre
atura liberabitur a seruitute corruptionis
in libertatem gloriae filiorum dī · sic intel
legimus · ut primam creaturam rationabi
lium & incorporalium esse dicamus · quae
non seruiat corruptioni · eo quod sit uesti
ta corporibus · & ubicumq · corpora fuerint ·
statim corruptio sequatur · ⁊ Post ea autem
liberabitur de seruitute corruptionis · quando
receperit gloriam filii dī · & dī fuerit omnia
in omnibus · ⁊ Et in eodem loco · Ut autem
incorporeum finem omnium rerum esse creda
mus · illa nos ꝯseruatoris oratio prouocat ·
in qua ait · ut quomodo ego & tu unum
sumus · sic & isti in nobis unum sint · ⁊
Et enim scire debemus quid sit dī · & quid sit
futurus in fine saluator · & quomodo scīs simi
litudo patris & filii repromissa sit · ut quo
modo ipsi in se unum sint · sic & isti in eis
unum sint · ⁊ Aut enim suscipiendum est

Zürich ZB.
MS Rh 49 p. 19

cf. Trier StadtB. 1384/54, f. 42r

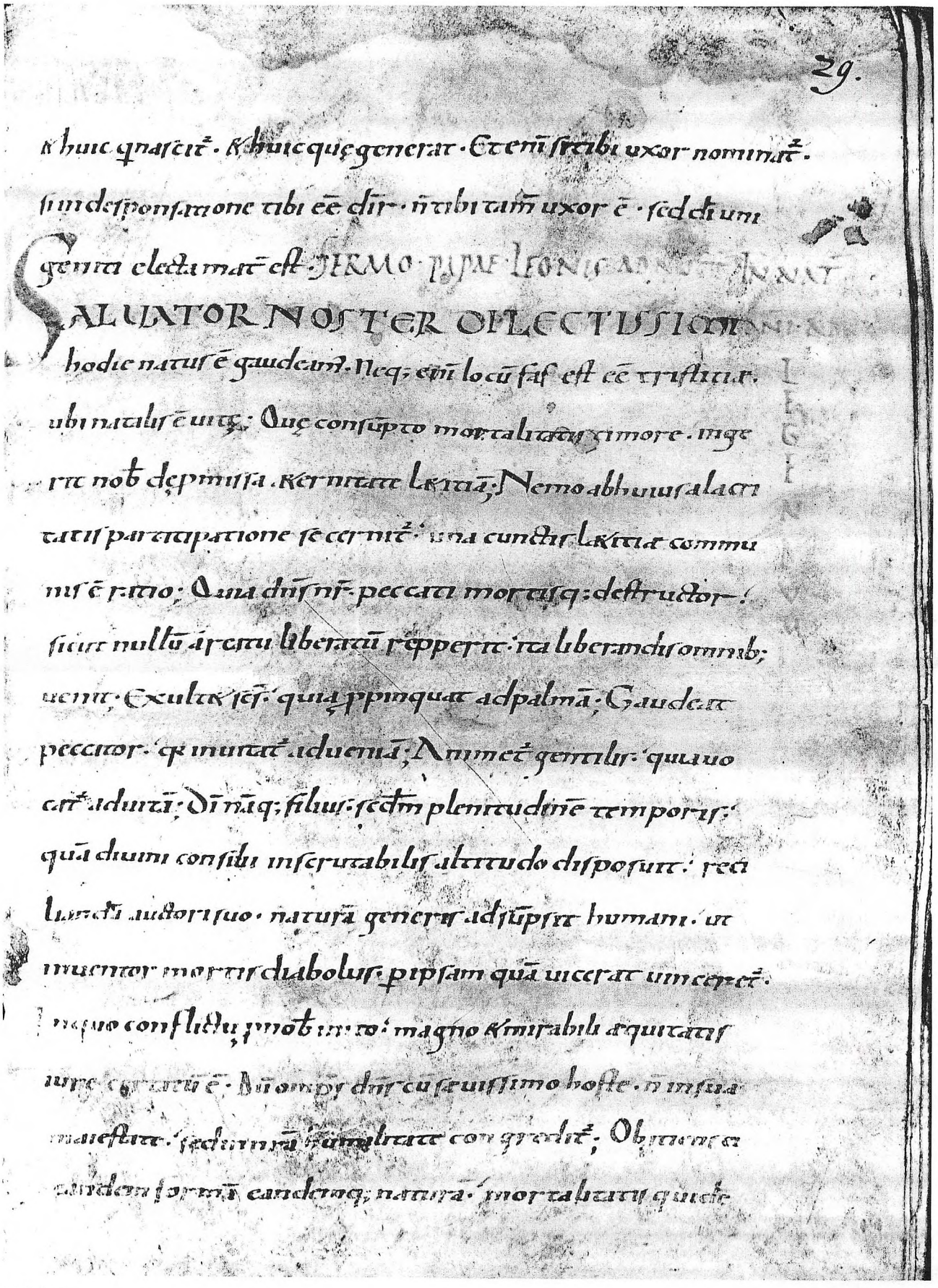

29.

K huic qnascit. K huic quę generat. Ecce nī sarabi uxor nominat.
sum desponsamone tibi ee dr. nī tibi tam uxor ē. sed dni
gentis electa mat est. SERMO PASCE LEONIS AD
SALUTOR NOSTER OLECTUSIon
hodie natus ē gaudeam. Neq; enī locū fas est ee tristitiae.
ubi natalis ē uitę. Quę consupto mortalitatis amore. inge
rit nob dępmissa. K ternitate lętitią. Nemo abhuius alacri
tatis participatione secernit. una cunctis lętitia commu
nis ē. primo. Quia dns nr. peccati mortisq: destructor.
sicut nullū arctu liberatū reppert. ita liberandis omnib;
uenit. Exultet scs. quia ppinquat ad palmā. Gaudeat
peccator. qr inuitat. ad uenią. Animet gentilis. quia uo
cat. ad uitā. Dī māq; filius. sedm plenitudinē temporis.
quā diuini consilii inscrutabilis altitudo disposuit. ree
mundi auctor. et suo. natura generis. adsūpsit humani. ut
mucrone mortis diabolus. ipsam quā uicerat umceret.
In quo conflictu. mobis ro. magno K mirabili aequitatis
iure certatum ē. Bi enim dns cu seuissimo hoste. nī ipsa
maiestate. sed nra humilitate congredit. Ob quam et
eandem formā. eandemq; naturā. mortalitatis quide

Abb. 757
Nr. 817: Zürich, Zentralbibl. Rh 51, f. 29r
Ruadpertus, **[10. Jh.]**

Dakeln Hs. Schrift 3

K

f Sep. Yerenę. v. Or. seq. Fraredis. Dulcisti protū. Att. Specie tua. & gradu abbis pr

G III N

A III N Or. s. Saturnini. Amonum. m. Iust. nec. RG Iust. ut. p. Att. Posuisti. of Inuruere. co Posuisti.

B II N

c H O N

D VIII ID Or. que innat. s. Iohis. b. inp. ma missa. Magni cf. Inuruere. RG Osiusti. Att. Iust. ut. p. of Desiderii. co Magna e.

E VII ID

f VI ID Nat. s. Marię. Adriani. m. Att. Beat. v. q. r.

G V ID Gorgonii. m. Att. Beat. v. q. s.

A III ID

B III ID. Pu. Lucinen. felicis. 7 Pergule. Att. Exultent iusti.

c II ID

D IDVS

E XVIII K Or. Exalt. s. Crucis. Cornelii. pp. Cyp. am epi & m. Aurelii. epi. Or. s. Stephani pp.

f XVII K Nicomedis. m. Alb. Iustii dedi.

G XVI K Eufemię. lucię & Gemmiani. Att. Specię t.

d XV K Or. s. Mennę. Lampii epi & m. Iust. nec. RG Dne pu. Att. Posuisti. of Inuruere. co Quinti. m.

B XIIII K

c XIII K

D XII K Yig. s. Machei apli.

E XI K N. ii ipsis. Mulcet. RG Clamauer. Att. Te mare. of Ieramiu. co Posuer.

f X K Maurien soc. eius. Emmerammi epi & m. Or. s. Clementis Letabit. RG Dne p. Att. Letabit. of Posuisti.

G VIII K

A VII K

B VI K

c V K

D IV K Cosme & Damiani. Att. Mirabilis. Or. que mitig. s. Laurenti.

E III K Yeneti. u. m. Cti 7 hon. RG Posuisti. Att. Iust. nec. of Cti & hon. co Posuisti.

f II K Fest. s. Mich. archi.

G I K Or. s. Eusebii. Leronimi pbri. Osiusti. RG Osiusti. Att. Iust. germi. of Desiderii. co Dne. v. r.

ZENTRALBIBLIOTHEK ZÜRICH

Zürich ZB. Rh 54, fol. I r

minare. Tamen cū aliq̄bus ꝑsonarū malaq. & ꝓbabilit acceptō
ꝓpter memisse ꝓbauit. ita q̄ nullas eligē retur eē cū omīs eēnt ret.
Q d'cū relatū eēt eade vice ēcaptō aqda frē q̄ad finē sēi patris ītim.
ꝓhanc occasionē ꝓpter dissimulatā cōpulsē dausturalis ꝓ acceptis
maoribus ut ꝑm educeret. q̄ ipse degēnia electione sentiret. Ille aut
hesitans. & tande racione cui et cū mutare nō posset ut nō responderet.
ꝓpter nomnatū ēelegit. Decēto nullē erat. q̄ēt hanc sententiā t'aliq̄tulū
mutaret. ꝑomīs parū cōsenserē. omīs parū laudauerē. Sol'elect' ꝓclamauē
asserens q̄d nisi bene ēsuluisset. & scire posset q̄lis futur' eēt. quē ita ꝓ
bauisset. huī austertatis eē. huī ꝑ sup̄tionis officio minore. ut ap̄le
naq; ꝑsup̄sisset abalis ꝓib' minime ꝑsup̄ta. lr̄ūba lacrimē q̄q; satis
fundebant. ut planē dar̄ intelligi ut verta eloqū cui da nalud eē, pmptū
i lingua. & aliud i pectore clausū. Sq̄ q̄d ipse p̄tenderet nihil omnino.
& ꝓposita. Ā Confirma hoc ds. cantat ē ꝑ. xvii. alta voce. & sic deduc' ē
ēccl̄am. Secuta ē oratio. Lectiones nr̄as q̄s dne. Statim elect' iloco dñi
abbatis. & mīa ꝓpon̄t. Tedm laudam. Ad cui sedm ūsū singuli sīs veniā
petentes incepē eū osculari. Talis erat ābitio ꝑmū eligenda ad progau
dā electionis. talis electa ad obtendū p̄lationis. q̄d cū sic nō indignū
memoria posteroq; ipsis q̄q; posteris utilia libat imitari. Insequenti die
bisomensis archiep̄s invitatur ēcaptū. nunciat' ei de electione. rogat' ut
lectū p̄solenni mīa ipse benedicat. Annuit q̄to se impensissimo facturū.
ñq̄d rogar̄. si q̄ q̄d aq̄libet ipsq; paruissimo p̄ciperet. Ter aū omīs ad
ytrariū episcopali auctoritate ut sicut aliq̄d de ꝑsona ꝑ. erat electa
videret. ꝑ ꝑ ordinatio legitima nō posset eē. et sedm dīm ītimaceret nec
dissimularet. ꝑ ad ꝑsens ī medū ꝓferret. Sed cū nemo nē ītenisset. q̄ q̄d
generis hui duriss̄et. electione ī ꝑsentia archiep̄i rur̄ ēfirmata. rur̄
q̄q; imposita. Ā confirma hoc. cui ꝑ. cui & sup̄ memp̄. ēcclām. prędendo.
cio ꝑ die id ēcathedra ꝑ. cui elect' benedicend' eēt ī dua ēalba
stola. & cappa. & archiep̄s simlit. & adhuc duo abbates. q̄ electū
ad benedicendū ī manib' deducer̄t. Stratis ante altare tapetib' si
mul omīs. cui. ꝓsternunt se adorat'. Cantat' breuit lētania. & no
uissimū kyrieleison. ꝓ dom̄ nr̄a. Surgit antistes dicturus. Ir̄ne nos iduc'.
Salua fac. Mane ei d'. Hic accipit benedictionē. Dne exaudi orat'. Dñs v.
Dñs sit. Benedicam. Qua sollenit' expleta. tacto psallit'. ꝑ mīa. Tedm. &
sic ꝑ ius recens benedictione ēfirmatū osculat'. Hic brevit dedono ab
bate exemplū q̄d ꝑlubat. repetat' q̄d fine ꝓsimula acceptione ge
neralit' [redacted] tenet ad ordinē nr̄m. audiliū q̄cq; officio fine
ꝑfuc[redacted]

Dominꝙ [redacted] abbis. De generali offitio abbis. 11.
[redacted] abbi in amīo loco ut dignū ē singularis

Zürich ZB. Rh 54, p.5

Sermo beati Leonis pape de quadragesima.

Licet nobis dilectissimi appropinquante festivitate paschali iejunium quadragesime ipse legitimi temporis cursus indicet: cohortatio etiam nostri sermonis adhibenda est: quæ auxilium ante domino nec inutilis sit pigris: nec onerosa devotis. Nam cum omnes observantiam nostram ratio istorum dierum poscat augeri: nemo est ut tepidus
.II. devotionis quæ adoptio hoc nequeat incrementi. Natura enim nostra adhuc manente mortalitate mutabilis: etiam si adsumpta quoquo uersum studio proficiat: semper tamen sicut potest habere quod crescat: ita potest habere quod crescat. Et hoc certe profectu uera iustitia
.III. ut nunquam se presumant esse perfectos: ne abstinentiis nondum finitis intentione cessante sibi incidant indeficiendi periculum ubi proficiendi deposuerint appetitum. Quia quod nemo nostrum dilectissimi tam perfecte ascensum est ut perfectior sanctiorque esse non possit: omnis simul sine differentia gradus sine discretione meritorum abbis inque puerit in ea quæ nondum apprehendimus pia auditate curramus: et ad mensuram celsitudinis nostre necessarius aliquid addamus augmentis. Harum enim religiosus alio tempore demonstratur: quam diebus religiosior inuenitur. Unde opportune auribus nostris lectio aptissime predicationis
.IIII. insonuit dicens. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Quod enim acceptum hoc tempore: quod salubrius his diebus in quibus bellum utrius indicitur: et omnium uirtutum profectus augetur. Semper quidem et omnia christiana uigilandum et tota salutis tue aduersarium furit ne ullus pateret locus temptatoris insidiis: sed multo maior cautio et sollicitior est assumenda prudentia: quando idem hostis tuus acrioris seuit inuidia. Nunc enim immoto mundo potestas et antiqui dissensionis auferetur: et innumerabilium captiuitatis sua ala rapiuntur. Renuntiat atrocissimo predoni applausum omnium nationum omniumque linguarum: et nullum iam gens hominum reperit quæ non tyranni crudelis legibus reluctetur: dum omnes fines terrarum regenerandam in christo multorum milium plaudant: et appropinquante noue creature ortu spiritalis nequitia abbis
.V. quæ possidebat extrudit. Fremit quod expoliati hostis impius furor: et nouum quotidie lucrum quod iuste perdidit antiquum. Captat indefessus et quibuslibet quasi reperit ouibus sacris gregibus neglegentiæ euagantes: quasi pelliua uoluptatum et prodiuersa luxurie in[illegible] diuersoria mortis abducat. Inflammat itaque iras: nutrit odia: accendit
.VI. cupiditates: irridet etiam mentia: incitat quia quæ enim temptare non audent: quæ ab ipso domino nostro iesu christo conatus sue fraudis abstinuit. Nam sicut euangelica patefecit historia: cum saluator noster per quadraginta dierum noctiumque iejunium infirmitatis nostre inse recepisset esurie: quam sus diabolus se in eo passibilis atque mortalis inuenisse nature: ut exploraret potentiam qua timebat: si filii inquit dei estis dic ut lapides isti panes fiant. Poterat utique istud omnipotens et facile erat ut aderea fortissimum in qua iuberet speciem cuius liber generis natura transiret: sicut cui uoluit incommutato nuptiarum aqua mutauit in uinum: si hoc magis saluti seruis dispensationibus congruebat: ut nequissimi hostis astutia non potentia diuina superaretur: humilitatis mysterio uinceretur. Denique fugato diabolo et omnibus artibus callidi
.VII. temptatoris elusis: accesserunt angeli et ministrabant ei. Confundantur quæ filii diaboli atque discipuli quæ repleti inspiratione impia et simplices quosque decipiunt: negantes

Zürich ZB. Rh 54, p. 72

Zürich ZB R 1. 54, p. 46

CCM 15,1

6 1

Alio q̃ uñ ẽpore p̃firmitate eũ lucta q̃sq; balneare pot̃. Sanitẽ aliud ꝑ q̃ dlue uent̃ hũc
ibiduere. l iẽ uentũ humido capite redire. Decan̄ mille. q̃ ꝑ sñũ plectro frũm inat̃ sẽ
ꝓhib̃ epulũ sternendũ der. prota p̃dentẽ sepumana famulo ẽ lugna subministrat.
uentũ q̃sq; lauc̃ i cuppa l sine cupparũ aliq̃ calida. ad atritũ q̃ maluerit facultat̃
exhibẽt. Adsonũ porus signu sibalnev̄ia tinu. t eũ sidis deluari cep̃. ẽppt̃ horũ
horã regularẽ omiserit. nũpuat̃.

xxxiii Cellararius cũ dẽ benedictione q̃ ꝑ ẽ ordinat̃. ẽ absoluẽ. Ordinat̃ fore debẽ q̃ma
duñistrare ĩrefectorio fñb̃ ser fruendũ. Deq; ut̃ nr̃a cũa q̃nũ ame sñ̃ posuit. ad
pme supã gerit de fab̃ mo cottidie dandũ. ẽ ĩne. adipe. sie die q̃ tue ẽ. ẽ de lenb̃ comu
nitat̃ ẽ cocti. t sdm q̃ ĩdẽ poneñt. dañt. p̃ hẽc ĩse pmana ẽ debẽ. ut fedã fñ. ẽ. ut
pietanũ habeñt. Alio uñ. generale. ẽ hoc q̃ die duca ẽ. v. fñ. ẽ de pisib̃ fluuiat̃ ꝓ uiuen
ri posse. t e sñ̃ solera. ẽ nuat̃ generis. ler q̃ cuiq; aut finis. ler generale habeñt. q̃d
q̃ndo cuiq; dat̃. aut aliq̃ ẽ sibũ cuilo celarario debẽ habere parat̃. ea ĩ fñb̃ fr de gene
rali comedere ñ posse. ẽ eũ apponẽt signũ faciem̃ seruore ẽ. ẽ ꝑ eniẽt. tũc eũ pe
dicti mittet. ut generale. t hac p̃udere debẽ cellarar̃. ut eũ pietanũ dat̃. sint aliq̃ so
lenb̃ duuidenda ẽ afferat̃. t alib̃ festiuit̃ ẽ ubiq; ĩ ẽ translatio. S. benedicti. utriq; ẽ
generale. ẽ pietanũ habeñt. Alius ẽ illi ꝓ aliib̃ ad festũ fabe sepũ aut fladonib̃
mutuat̃. siqb̃ ẽ ꝑ panẽ solũ dari solẽ una tortula. de ouũ farinaq; ẽ ipsa. S. epiphanie q̃
annuisaru q̃ sit̃ tũ due euenerit q̃ ẽ more dat̃ pietanũ. ꝓ ẽ ꝓ mũdat̃ eũ q̃ cel
rali. tale dat̃ habẽ cellarar̃ apud se ibrenuat̃. Supsedẽ ꝑ in q̃ abstinẽt. ab ẽ peq
nor̃ ñ debẽ q̃ ẽ ĩduenu d. ñ ẽ ẽ. sñ̃ dat̃ ẽ. a tẽ. usq; ad pascha. ñ ẽ eũ alia ꝓ ẽ
lenq; omũ sabb̃ collatione sẽ eũ pore ẽ camerario. t eũ ẽ. vicariũ de singũl̃ diebus euenẽt sep
timane. ut q̃ d illo ẽ illo die dari debuerit. ẽ pesaue ꝓdent̃. hẽ ibrenu uenat̃ sanã p̃
cog. ẽ camerũ q̃ debẽ ẽ obedientiã nr̃ã. ut ẽ festi debẽ q̃sone mouẽt. sig̃ ad decima ẽ cura
eui q̃ obedientiaria decedat. Adipsũ q̃q; cellarariu obedientiã pendẽt aliq̃ talle ĩ uicino
as̃ pasture. Debẽt pastor cellarar̃ caballo suo ubi morat̃ pisce ẽ panarup̃. t ẽ gena ẽ uicinũ
q̃d̃ pisces capiuñt. Si ẽ ĩ ẽ. ad ẽ ĩse mũ. ut delecu sargere ñ possit. ad hẽ eundũ sumo diũ
culo uenit simul eũ ĩfirmario. t ubiq; ante lectũ ei eũ duerit ut ꝑ ea sa deoñb̃ q̃ mag
pote sibi ẽ. ab ĩfirmo. si q̃d sit. q̃d sibi uidẽt. ut ꝑ ea ad ei recreatione. Hoc ea ẽ
pote. huc uenire. ẽ omnes. ut eũ ĩfirmis sedeat. hẽ ad eo ꝓpe possit. de eni
mentale pisces dat̃. ẽ ẽ. p. vi. t si ea duxerit. ꝓ nona tũ debẽ ẽ dispensũ ẽ cor
de nũ ĩ ẽ. t ẽ sup tabulã. q̃ ẽ ante fabulo cellarariu ut ꝑ ea eã dom̃ debẽ venẽ ante
q̃ ẽ sedeat. ad sẽ. ẽ. ut ẽ possit. q̃d ẽ ĩ singl̃ ẽ. t. ẽ. sẽ. ẽ. ẽ.

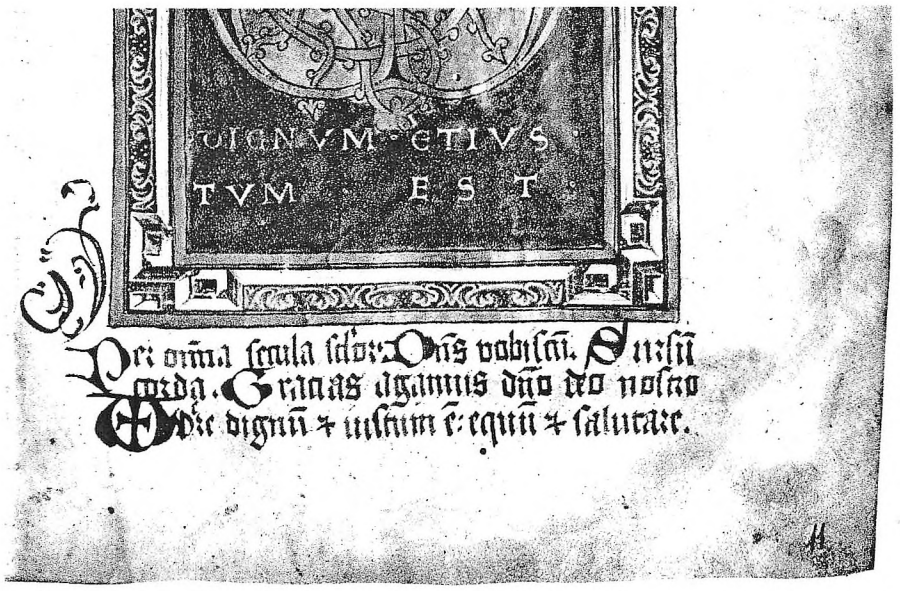

ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 75, f. 11, 12 v. S. XI. verkl.

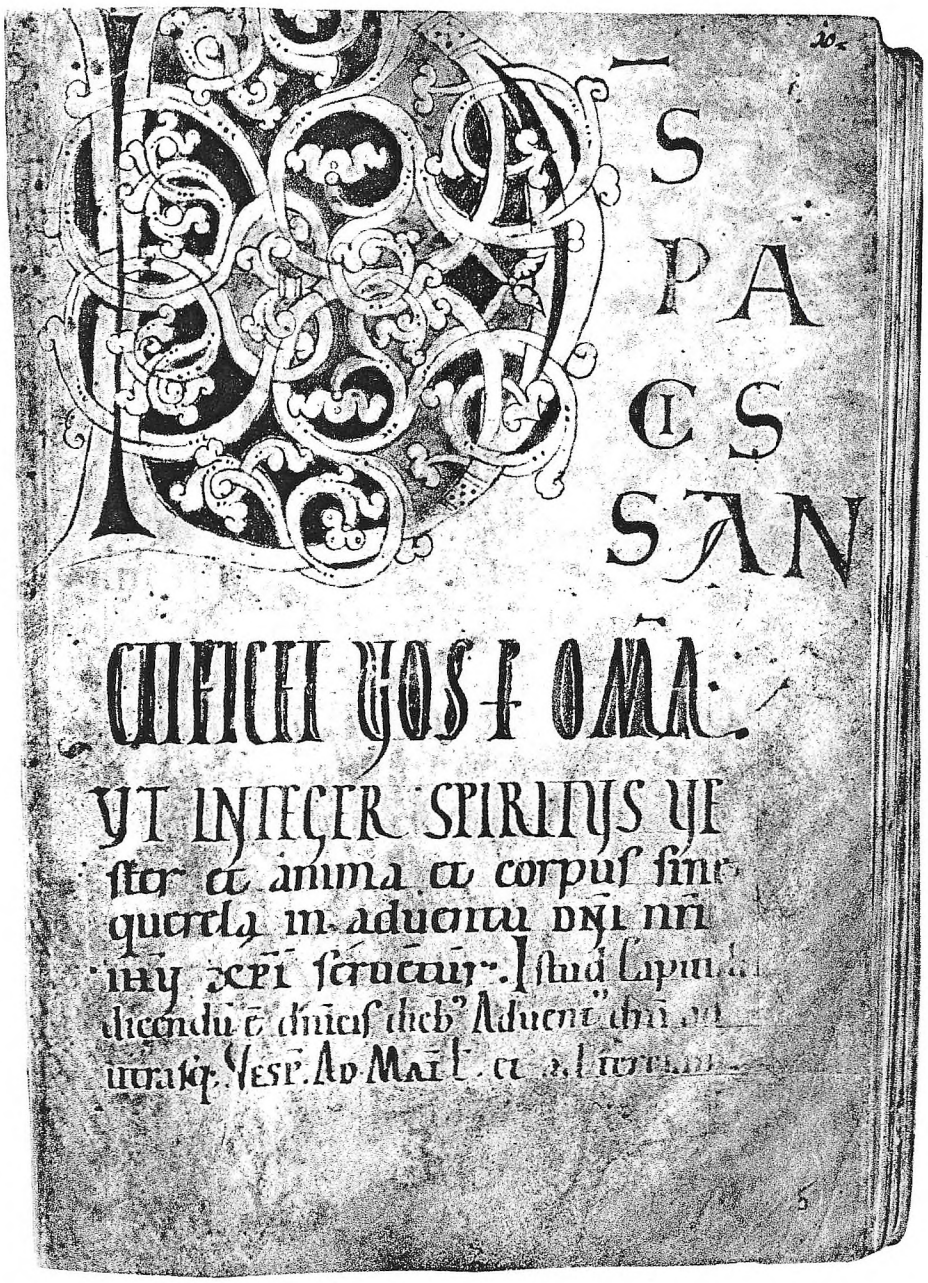

ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 57, f. 5. S. XI/XII. verkl.

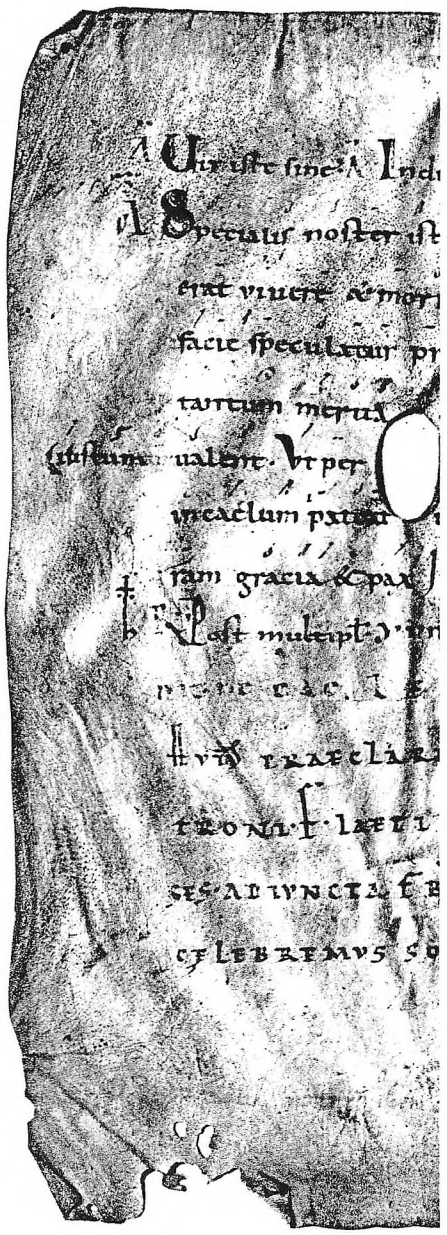

ZÜRICH Zentralbibliothek

SIGAH 4, Taf. XXV

Zürich ZB. Rh. 65, p. 82

pus meum ppe est apud te facio pascha cum discipulis meis.
Desiderio desideraui pascha manducare uobiscum ante quam
patiar. Adpropinquabat autem dies festus et quere
bant principes sacerdotum quomodo iesum interficerent sed timie
bant plebem. Principes sacerdotum consilium fecerunt ut
iesum occiderent dicebant autem nonindie festo ne forte tumul
tus fieret inpopulo. Clarifica me pater apud temet
ipsum claritate quam habui prius quam mundus fieret. Pater
iuste mundus te noncognouit ego autem cognoui te quia
tume misisti.
Ipsi uero noncognouerunt uias meas quib, manus mea
insurrexerunt inrequiem meam. Libera me. Deorelevus.
NOLE QUIA IHV CAVI TE DOMINE DIXIS
ti noli timere iudicasti causam meam et liberasti me deus
meus. Deus deus meus eripe me demanu peccatoris et
demanu contra legem agentis et iniqui. Judicasti. Fratres
mei elonguauerunt ame et uera mea quasi diem recesserunt
ame. Amici mei aduersum me cogitabant mala mihi uer
bum iniquum mandauerunt adu ersum me. Quasi dicm.

Ingressus pilatus cum iesu in pretorium tunc ait illi. tues rex iudeorum
respondit tu dicis quia rex sum ego natus ergo ihc de precio o portans coronam
uestem purpuream ferens milites [illegible] exclamauerunt omnes crucifigatur

mee. Inimici genti sign ē framee nomiñ plur. æ ē
hebreū. lat gladi' accin' bis dr. qua uulgo spata
irgremit vlu
uocant. ipsa ē romphea. Exacerbaū. Spūs. uentos. Mag
sprachili casamine cum fra fulnussida aphu stehvit
niloquā. Cuenticula. Coruptionē. Pupilla. Pf. Igorc.
i. ualde lucide nubes. secm cassiodo. Fuerteris. frow.
gowirs fror wist
forte. Sole. Potentatib'. potestatib'. foder. Aframea.
offini durtrdbm
framea si nominū ē. sign hasta. siue gladiū. siue q̄libet
q̄ multa nominib' i. rrs nāmin xevr
arma. Unicornii. Unicornis ē animal ferocissimū. sin
gulare et acutissimo cornu insigne. et uocat mono
gre
ceros. Reflorum. Ustupationē. Inabusione. malo usu.
lastir t sceltar
Inciuitate munita. m hierm. leron cui munitū di

SIT AH4, Tal. XXX

ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 66, f. 27. S. XII

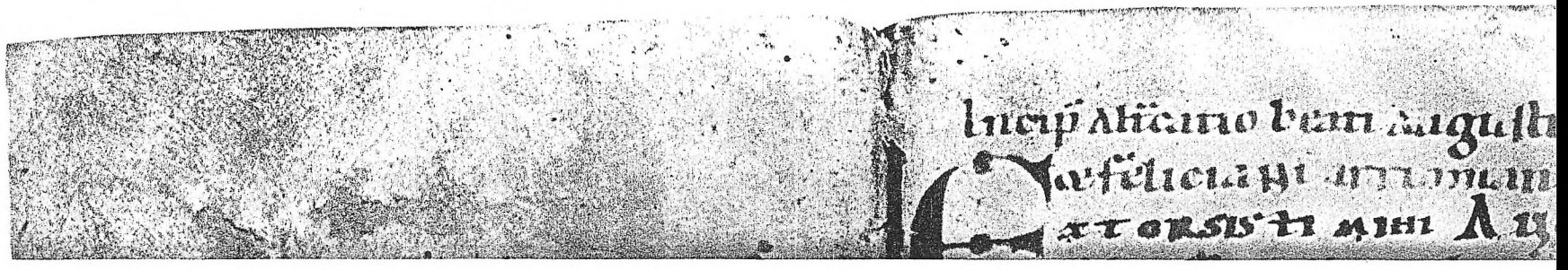

dicunt. Cecidit Latine gr̃ce enī cydon dr̃. i. loc⁹ subsel
lio. i. absida. Multā censū dānū pecunie. a multitudi
ne pecunie dicta. l. poci a multando. Clusorē artifice
q̄ auro l. argento gemmas includit. Trullas ferrū Lat̃
unde parietes linunt. Aluus uas secessus. Supplogum.

Si septuagies. inīpt̃um est cet̃a. chanaa. exēpla
ria. In extabules. a tea. i. laqueo dictū. Situam.
Barbariem. Hebr̃ dabreiamin. gr̃ce paralypominon. Lat̃
dam. scdi. enō. est cet̃a. ūba dictū. vl̃ pretmissorum.

Cethure. Cethura ē q̄ est agar. Dimidiū req̄etionū.
Huius loci gemina ē positio. Alii enī dicunt qd̃ sobal pa
t̃ cariathiarim uideret dimidiū requetionū. i. medi
sortē nuda sepulchra patriarcharū mearathare acce
pet. ut req̄etio sepulchrū intelligat̃. Alii Dimidiū req̄e
tionū. dimidiū temp⁹ intelligūt. q̄ filii isrl̃ cepūt̃ tam, pmis
sionis possidere. Inhuius tēporis mediatate sobal mortuus ē.
Extra dimidiū req̄tionū audit. dū inhuius tēporis media
tate uuendo pseuerauit. Extra inīpt̃at̃ auxiliū. Ipsū di
cunt amrā patrē moysi y aaron. Cether inīpt̃at̃ residuū.
Ipse ē aaron. Mered inīpt̃at̃ rebellans. Ipse ē moyses. Be
thie filie pharaonis. quā accep⁹ mered. filiā pharaonis id
circo y matrē moysi uocat. Et inīpt̃at̃ filia dñi, ppt̃ bo
nā uoluntatē quā habuit innuendo puerū. y amered
. i. moysē accepta dr̃. eo qd̃ relictis idolor cultib⁹ addi
cultū ēius sit. Indomū uraniū. intabnaculū. Qui sole
stare fec̃. Traduit hebreus he fuisse elmelech urū noe
mi. in cui⁹ tēpore sol steuit, ppt̃ p̄uaricatione legis. ut
tanto miraculo uiso ēius addiscm. Qd̃ q. ēius per
facere. ido fames inualuit. Et ille q̄ por intby iuda ut

Zürich ZB. Rh 66, fol. 20v

dicunt. Cecidit latine. grece enim cydon dr. i. loc⁹ subsel
lio. i. absida. Multa. censu. damni pecunie. a multitudi
ne pecunie dicta. l. poci. a multando. Clusore. artifice.
q. auro l. argento gemmas includit. Trullas. ferru. Lat
unde parietes linuntur. aluas uas secessus. Sup. plogum.

Si septuaginta unus. ptum. et ceta. ebreum. a. exepla
Syria. l. in exteabules. a. tea. i. laqueo dicetu. Suuam.
Barbariem. hebr. dabreiamin. gre paralypominon. lat
dam. scdi. eno. et ceta. uba dicetu. vl. pretmissorum.
Cethuy. Cethura e q. et agar. Dimidiu requetionu.
thui. loci gemma e positio. Alii enim dicunt qd sobal pa
t eariathiarim uideret dimidiu requetionu. i. media
sortu. uera sepulchra patriarcharu. in eariathiare acci
pere. ut requetio sepulchru. intelligat. Alii. Dimidiu requ
tionu. dimidiu temp⁹ intelligit. q filii isrl. cepit. tiam. pmis
sionis possidere. In hui⁹ teporis medietate sobal mortuus e.
et ita dimidiu requtionu. audit. dy. in hui⁹ teporis media
tate uuendo pseueraut. Ezra impetrat auxiliu. Ipse di
cunt amra patre moysi. y. aaron. Cether impetrat residuu.
Ipse e aaron. Mered. impetrat rebellans. Ipse e moyses. Be
thie filie pharaonis. qua accep mered. filia pharaonis. id
circo. y matre moysi uocat. et impetrat filia dnu. ppt bo
na uoluntate qua habuit in nutrendo puery. y. amered
. i. moyse accepta dr. eo qd reliqs idolor cultib⁹ addi
cultu etsa sit. In domu iuramtu. intabnaculu. Qui sole
stare fce. Traduut hebrei he fuisse elimelech uru noe
mi. in cui⁹ tepore sol stetit, ppt puaricatione legis. ut
tanto miraculo uso etiem addnm. Qd qr etepser.
facere. ido fames inualuit. et ille q por intby iuda ui

Zürich ZB. Rh 66, fol. 20v

Pal. Mss. 3

Fürst. Fürstenb. Bibl. [Rh.] 71; Gradual v. Rheinau, fol. 26r

Pl. 111 A

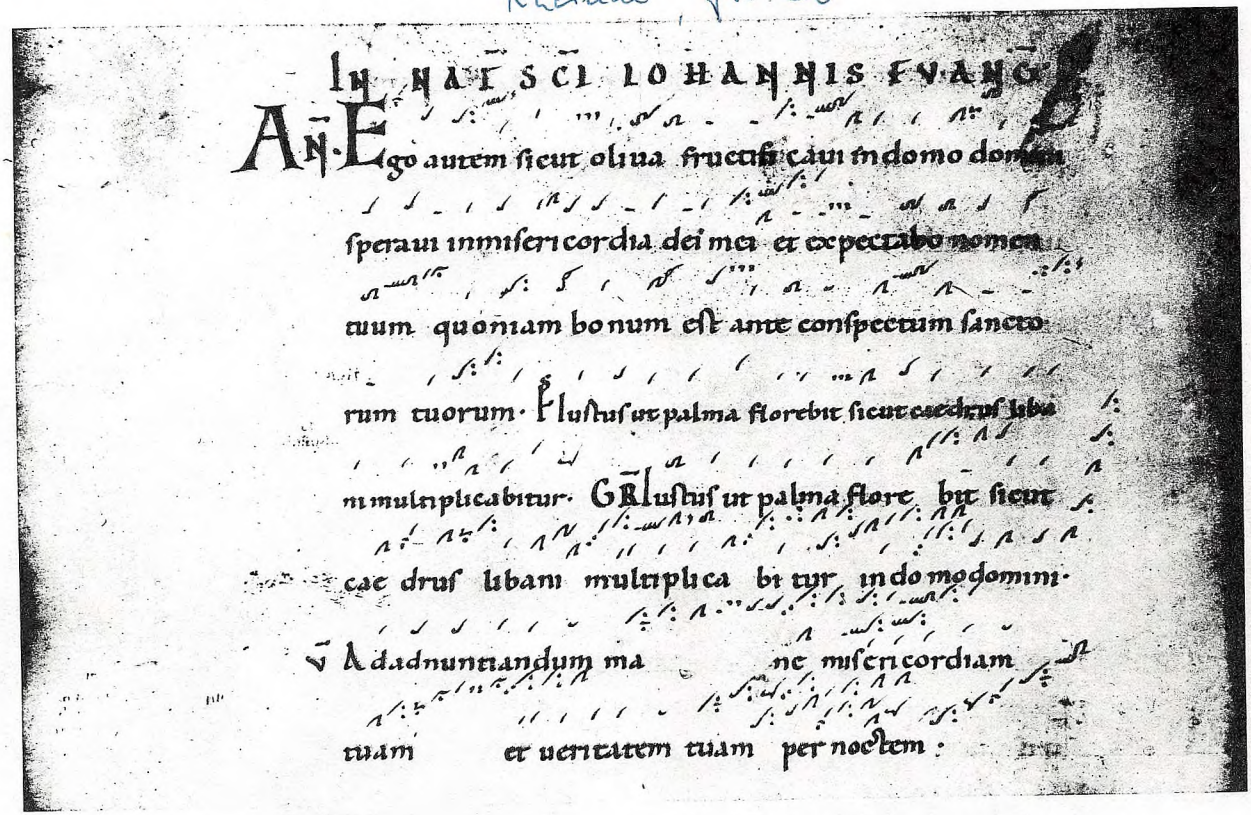

INCIPIT OPUS PASCHALE

Cumpoetarum studiosa consuetudo gentilium fabulo
si carminis nugas nobilium commendat & pom
puerborum: & siue clamoribus coturnicete tragoediae
seu ridiculi gerete comica sedritate uel quibus libamen
cae numeris disciplinae priscorum sceleratatemporum
gesta. Nonnulla etiam probrae narrationis arte com
posita niliaci papyro gurgetis calamo perarante contra
dant. Cur ego qui deca cordo psalterio inter beati do
gmatis choros dauticae modulationis cantus exercens spi
ritalia reuerenter dicta respondeo. mirabiles xpi sa
lubresque uirtutes pressa uoce reiceam. cum ueritatis
opus arripere. & fidelis instrumento sermonis. dona debe
am caelestis gratiae nontacere. DE QUALITATE PATRIS

Nulli siquidem iustius humani cordis & sensus famulatus officium LIIsi
quam omnipotenti dño. qui sensus instruit. cor dasin dauit LII.
ut deuota semper creatori materies proprium non relinquat
auctorem cui fabricam sui iuris nec subtrahi conuenit
nec perire. Cui dictione per quam in aetherius arcibus una est
cum patre potentia. par splendoris claritas. communis api
ces in diuisa sublimitas. honor aequus. eadem uirtus.
socialefastigium. regnum temporibus infinitum. luge
semper manens aeternitate principium. sceptri soci & cas
consors gloria. similis & imagestas. haec ē adsalutis domi

Zürich ZB. Rh. 77, fol. 42

habitacionem patricii accedende dieb.
quadragesimę penuria panis immi
nebat. Quadam dū nocte octo
uiri furer uenerē ut furentur .uu.
equos quos brigida cūsus habebat.
Tunc uirginum una quę erat sine
somno dixit adbrigidam. equi nostri
furto tollentur. dixit brigida sine.
~~somno~~ ego sentio plures & fortio
res sunt quānos quidauferant eos.
Tunc furer ablatis .uu. equis exierunt
addomum cuiusdam uiri habitan
tis inpximo loco in plebe & intra
uerunt in horreum & inuenerunt
ineo .l. modios seminis uenalis eos.
& furata sunt cū hunc numerum
modiorum portantes in .uu. & equis.
& inpponit humeris suis & uenerunt
adhabitaculum uirginum putantes
enim se qđ adpriam domū suam
uenissent. & intrauerunt inparuū
tĕgŏrium alligantes equos inangu
lo secreto. & somno graui dormierunt
post uigilias. Facto dū mane ecce
uiri uenerunt. aquibus grana rapta
sunt adhabitaculū uirginum
dixerunt q. adbrigidam furer furata

Zürich ZB. Rh. 81, p. 52

In una tollitur qd hic diligit in altera qd amat semp habeat

Duos ee infernos in scripturis legimus; vnum erra
pbant sci. Aluus subterra. in q damnant daemones & impu
tri uno poe nominant. multum inter se differunt
In uno nq; labor & requies. In altero semp miseries
cui nest finis. In inferno scorum. e puncto salutaris
In inferno peccatoz cruatus penalis. In inferno
scoz pententia uacua. In inferno scorum. libere
sio pia; In inferno peccatorum. damnatio ista;
In inferno scoz pbatio cum solatione. In inp. catoz
poena sine intermissione; In inferno scoz afflictio
& refectio. In infer peccatoz semp cruciatio
In inf scoz spes muneris accipiendi. In inf peccatoz
disperatio pene finiendi. In inf scoz suauitas fruendi
In inf pecc grauitas sustinendi. In inf scoz
timor offensionis. In inf pecc undicta transgressionis. In inf scoz labor & requies. In
f pecc. In iuria semp penalis. In inf scoz inquisitio
nis infirmis. In inf pecc obliuio uisitationis
In inf scoz fletus penitentium. In inf peccatoz
lacrime & stridor dentium. In inf scoz nox & dies
In inf pecc tenebre exteriores. In inf scoz ignis ardens & mistica

Zürich ZB. Rh. 81. p. 190

& exaltat humiles & subditus fiat omnis mundus dō. & q̄ ad gloriā dī.

Septimus abusionis gradus ẋp̄ian ē tremulosus. Qui cū parta capatione nominis ẋp̄i p fidē & baptismū susceptū. contra ẋp̄i dicta & ꝓpositū mundi caduca delectamenta diligit. Omnes enī q̄ tremunt. 1. amor ꝓpr̄ ꝓpter eius rei dilectionem de qua agit

2. dilectionē. Sed ꝓpr̄ eternus amorē q̄ sub odiosa specie lucis appetit. Quē ammodū verbi gratia bellū animorū ē pugnantiū conflictū cū odiosa rēssit ꝓpr̄ amorē victoriæ & libertatis pagit. & multæ aliæ dilectæ species sub odiosa labore & formidine patris ē tremulose exspectantur. Unde patenter intelligitur nihil ē tremendi posse. Nisi ꝓpr̄ dilectionē speratā seriæ & subsequentē amabilē remunerationem. Quisquis mundū p̄sentē. Exqua cūq: causa ē tremendū. Prospicue ostenditur.

M

Zürich ZB. Rl. 95, f. 11r

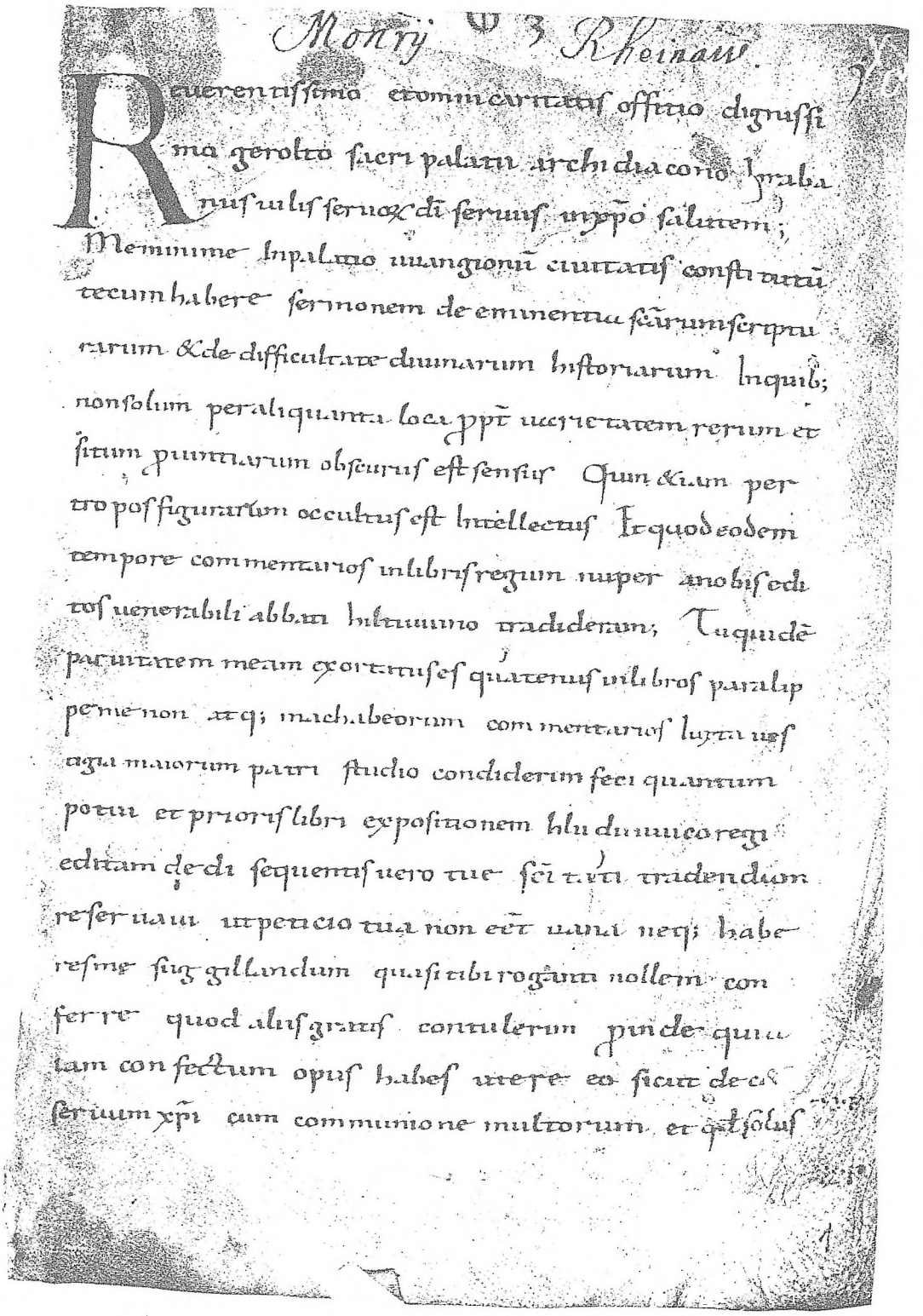

Monij Ψ 3 Rheinaw.

Reuerentissimo ecommendatas offitio dignissi
ma gerolto sacri palatii archidiacono Ihrabā
nus rulis seruoꝝ dī seruus ūyppō salutem;
Memminime hpalmo uuangionū ciuitatis constitutū
tecum habere sermonem de eminentia scārum scripturā
rum &de difficultate diuinarum historiarum Inquib;
nonsolum peraliquanta loca ppt̄ uetustatem rerum et
situm punctarum obscurus est sensus Quum &cum per
tropossignarum occultus est intellectus Et quod eodem
tempore commentarios in libros regum nuper ano bis edi
tos uenerabili abbati hitmmo tradideram; Tuquidē
paruitatem meam exortatus es quatenus in libros paralip
pomenon atq; in machabeorum commentarios iuxta ues
tigia maiorum patrū studio condiderim feci quantum
potui et priorislibri expositionem hlu dmuico regi
editam dedi sequentes uero tue scī tatis tradendum
reseruaui ut pericio tua non eēt uana neq; habe
re me sig gillandum quasi tibi rogata nollem con
ferre quod alis gratus contulerim pinde quan
tam confectum opus habes utere eo sicut de cae
teris uum xpi cum communione multorum et qt̄ solus

ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 100 b, f. 1. S. X

Brückner SMAH 4, Taf. XX

Zentralbibliothek Zürich, Ms. Rh. 103, f. 6r
(Vergrössert (Originalgrösse: 18,7 x 14,0 cm))

dicebat uirgini ob pgnerari muneri b; ut ee gra plena quę
dedu celus gtam tris dim pacęp. refudit fidę gemib; fine
uitus iuxę ordine morib; disciplinā et bene angtis aduir
gine mittit. quia semp ē angtis cognata uirginitas. Profecto.
incarne pter carne uuere. nterrena uita ē. sed celestis.
Vnde incarne angelica gtam acq̄rere. mauis ē meritis quā
habere. esse mi angtm felicitatis ē. esse uo uirgine uitu
tis. dū hoc optinere iuuib; nitit cū gra. qđ habet angtis exmatu
ra. utrūq; tam. & ee uirgine ut angtm. diuum muneris ē offi
cū nhumanū. Aue inquit gra plena. et bene. plena. quia ę
tris pparatis pstatur. marię uo. simul se tota ... infudit
plenitudo grę. hoc quippe ē. qđ dauid canit. Descendet sic
pluuia in uellus. Vellus traq; cūsit de ca pore. nesciens po
ris passione. Sic & uirginitas. cūsit in carne. inciacarnis nesci
Celestis plane ymber. uirgineū uellus placido se infudit elapsu
& tota diuinitatis unda se comulat in carne. quando uerbū
caro factū ē. ac dein de p crucis patibulū exp̄sium. tris omib;
pluuia salutis effudit. & stillicidę grę. humanis pstitit mib;

Zürich ZentralB. Rh. 103, fol. 6r

Ms. Rh. 103, f. 16r

abenedictione excorsus art. Benedicta tu inmu
lieribꝫ. & benedictꝰ fructꝰ uentris tui. Cuius pfec
to inspū. longe odorē habens p̄ fatus ysaac. be
nedicebat filiū. inquo cęlestis omnis benedictio
mundo efflorut. Et bene abeo plen̄ ager di
cit. quia plena gr̄a uirgo maria pnunciatur.
decuius utero credentib; fructus utę effulsit.
Et nos inquit apli omnes deplenitudine ei⁹ acce
pim⁹ gr̄am pgr̄a. Quappt obsecro uos ofilię. ta
le actantā gr̄am ne inuacuū recipiatis. quę
est in xpo ihu. inquo est ds & homo. sic unus
inuna eademq; psona. ut legat quā sepe in
diuinis literis homo dō coęternū. ppt unionē
subsistentię. Accedende hominu ds uideat cō
passus. cū nec inuiciabilis sit homo. nec passi
bilis ds. Tam sic unus est ds suo corpori. ut
nullā paciat fieri inter dm & hominē huma
na opinione distantiā. neforte qđ absit. alius

ZB. Zürich Rh. 103, fol. 16r

Ms. Rh. 103, f. 17 verso

tidē p̄dicat. Verūtam dī uerbū est & n̄ ca
ro. quāq; carnē rationabilit assūpserit
animatā. hancq; sibi unitionē naturali & sēm
subsistentiā cōunuit. Simulit & caro. caro
est anumata. & n̄ uerbū. licet dī uerbi caro
ēspecta sit & uisa. Unde ioh. qd fuit ab initio
& qd audiuim̄ inq; & uidim̄ & p̄spexim̄ &
manus n̄re tractauer̄ de uerbo uitę. p̄fecto
cūnemo dm̄ uerbū uidere aut tractare pos
sit inmanub; nisi p̄ sacramentū sibi uniti ho
minis. Quę nimirū unitio tā mira ē ut
discerni nequeat. Quoquin qd fuit abini
tio uerbū. quomodo recte dicit̄ hoc totū
esse qd apli audierāt. qd manub; tractar̄
nisi ḡa xp̄s unus idēq; fuit. Ac p̄ hoc qd uide
rant. qd tractar̄: uerbū uitę erat. & nihil
aliud ex duab; naturis quā unū uera sub
sistentiā t p̄sonā. Hinc est qd unus idēq;

Zürich ZB. Rh. 103, f. 17v

Mz. Rh. 103, f. 25 recto

quod amatus non nisi in sinu patris inuenitur.
Lucas igitur ubiq; sit totus & non longe a uno
quoq; nrm tamen non nisi casto rursus hauritur
pectore. Ppr ē inquit moysses in corde tuo & in
ore tuo tantum. eum recte si quaeris corde.
Vnguentum enim exinanitum ē nomen eius.
ppter ea acsi adolescentule diligite animo. qđ
p uobis fusum est. Habetis namq; sponsum uirgi
nitatis & castitatis amatorem. qui matrem uirgi
nem ideo elegit. ut ipsa omnibus esset exemplū
castitatis. qui quasi in speculo refulget forma uir
tutis. Habetis igitur in ea magistria p hibitatis
expressa. quod primum eligere. qđ respuere qđ
sequi debeatis. Prima ei' uirt'. ē fundamtū omniū
uirtutū & custos. humilitas ipsa de qua gloriat'.
Quia respexit inquit humilitatē ancille suę. ecce
enim. ex hoc beatā me dicent. oēs generationes. Ego. primū descendi in ciuitatē. nobilitas ē magistri

Zürich ZB. Rh. 103. f. 25r

Ms. Rh. 103, f. 27v

ipsa ꝑ humilitatē ꝑ integritatē carnis ascendit
unde & tē peramia olī eximios archangelos
& supbia dereciit. Quappē gaudēe. Gaudēe
inquā. ꝙa uob una patefactae cēlos. Quāvis
enī nob eadē ꝑmittantē. uob tamē iā presto
sunt. quę cū anglis incōruptionē seruatis.
Quę licē de hoc mundo stis. fauente clo iā
in hoc mundo nō estis. ꝙa & sic eis habere
uos meruit. tenere omnino nō potuit. Beata
itaq maria hodie iā ab omnib; gentib; longe
late ꝙ pdicatē. & uob quę secutę estis excē
plū tantę uirginis. beatitudo cōdonatē cēlestis.
quasi illecebre sollicitant uoluptatis ni collu
uio ꝙcipitat corporis. ni ęstus inflāmat incen
tiuę carnis. immo angelica delectatē imitatio
delectatē inēris. quę infuturo equalitas ꝑmit
tit inęlis. Beatę igitē estis filiæ. sed & beatę
uiduę. quę cęlibē uob cū ducunt uxā. ꝙa sedm

Zürich ZB. Rh. 103, fol. 27v

ex duab breuib tēporū duum. ut
āmor; huic contrarius spondeus: ex duabus lon
gis. iiii. ut ēstās; iambus ex breuis & tēporū
longa tēporum trium ut pārēs.,
huic contrarius est trocheus. ex
longa & breui tēporum trium
ut uersus; Trissillabi octo hi sunt.
tri brachus ex tribus breuibus tem
porum trium ut măcŭlă, huic
contrarius molossus ex tribus lon
gis tēporum sex ut ēnēās; Ana
pestus ex duabus breuibus & longa.
tēporum. iiii. ut pĭĕtās; huic
contrarius dactulus. ex longa & du
abus breuibus tēporum. iiii. ut
rēgŭlă., Amphibrachus ex breuis
longa & breui tēporum. iiii. ut
hărēnă; huic contrarius amphima
crus. ex longa & breuis longa tem
porum. v. ut [illegible]; huic contrarius
antibachius ex duabus longis &
breui tēporum. v. ut nātūră., 4

Bachi ex breui & duab; longis
tēporū. v. ut achates.

(vergrösserte Originalgröße: 16,8 x 12,5 cm))
Zürich ZB. Rh. 120, f. 4r
Zentralbibliothek Zürich, Ms. Rh. 120, f. 4r

Hos sectemur ut diximus pedes terra
syllabi. xxiiii. penta syllabi xxxii.
exasyllabi. lxiiii; sed hęc interim
nr̃o operi qđ de arte metrica cu
dimus: satisfecisse putamus.

METRUM

Dimetro dactylico. hexa
metro. et pentametro;

dactylicum exametrum. qđ & he
roicum uocatiꝰ. eo quod hoc max
ime heroicum. hoc est uirorum
fortium facta canere tentur. ceteris
omnibus pulchriꝰ. celsiusq; ẽ Vnde o
pusculis. tam plixiꝰ quam succinctis.
tam uilibus quam nobilibus. aptum
eẽ consueuit; Constat autem ex dac
tilo. spondeo. et trocheo. nam et spondeum pro dactilo recipiat
spondeum locis omnibus preter
quintum. dactylum preter ultimũ.
trocheum uero loco tantum ulti
mo. uelut quidam diffinuunt spon
deum ultimo loco semper & in om
nibus preter quintum. trocheum.

Zürich ZB. Rh. 120, f. 4v

Verum quia demetro heroico quę uidebantur tractauimus: libet ꝯ aliorum genera metrorum. eadum taxat quę magis usui haberi reppererimus parumper commorare.
Est igitur metrum dactilicum falleucium pentametrum. quod constat ex spondeo. et dactulo. et tribus troch eis.
huius exemplum. Cantemus dño deo
que nro cui gloria cum honore pollens
sese magnificis decorat actus. Dum cur
rus celeres ꝛegiptiorum. luctus, equi
tibus grauiq; turba. rubri marmoris
enecat fluentis: aduitor ualidus mę
salutis: plebem de medio tulit, p fundo.
custos et genitor salusq; uera. hic est
hic dns meus et altor. ipsum conspicua
sacrabo laude. quiẽ, p genitor mei pa
rentis: Ipsum uocibus arduis fatebor.
qui bellum tulit obruitq; fortes: dig
nus nomine quo deus uocatur.

Zürich ZB. Rh. 120, f. 18r

Ms. Rh. 120, f. 18 recto

impdiximus. ultima syllaba omnis uersus. ī differentr

trocheum uero nusquā. quia & si ultima accipitur

ē natura breuis tamen spondeum facit

aduotum poetarum. ¶ Qui indifferenter.

Alioquin legitimum numerum xxiiii.

tempora uersus exameter non habet.

quatuor illum prosui perfectione ha

bere decebat. qđ habęt. libra plena se

miuncias; huius exemplum. ¶ Culmi

na multā pōlos rādiantia lūmine cōplent; ¶ Hoc metrum post omerum he

roicinomen accepit. prthiumantea

dictum. eo quod apollinis oracula

illo sint metro edita; ¶ Huic cognatū

est & quasi familiariter adhęret. ita

ut sine ipsius presidio numquam

id postum uderim metrum dactu

cum pentametrum. qđ recipit spon

deum locoprimo et secundo. dacty

lum loc is omnibus cate lectōn in

medio & fine; ¶ Huius exemplum. lę

tantur qi pius agmina scā chori: hu

ius metri uersus quidam ita scandendus

Zürich ZB. Rh. 120. f. 5r

impdiximus. ultima syllaba omnis uersus. indifferent
trocheum uero nusquā. quia & si ultima decipitur
ē natura breuis tamen spondeum facit
aduotum poetarum. Aui indifferenter.
Alioquin legimus numerum xxiiii.
tempore uersus exameter non habet.
quatuor illum prosiuper fectione ha
bere decebat. qđ habœ. libra plena se
muntias; huius exemplum. Culmi
na multa polos radiantia lumine co-
plent, Hoc metrum post omerum he
roicinomen accepit. pithiumantea
dictum. eo quod apollinis oracula
illo sint metro edita, Huic cognatū
est & quasi familiariter adhęres ita.
ut sine ipsius presidio numquam
idpostulauerim metrum dactali
cum pentametrum. qđ recipit spon
deum locoprimo et secundo. dacty
lum locis omnibus cate lectōn in
medio & fine, Huius exemplum. lę-
tantur q; pus agmina scā choris: hu
ius metri uersus quidam ita scandendus

Zürich ZB. Rh. 120, f. 5ra
Ms. Rh. 120, f. 5 recto

fluctuare segetes gemmare uites floridam
iuuentutem & lacteam canitiem; Catachre
sis est abusio nominis alieni aut uerbi ad sig
nificandã rem quę ppria appellatione defi
citur ut pones uectes inquatuor angulis
mẽse pfingulos pedes et sextum lagum in
fronte tecta duplices ibi confringet cornua
arcuum labiorum calicis urepandi lilii, Hęc
eo a meta fora differt quod illa uocabulum
habenti largitur aliud hęc quia non habet
ppriũ alieno utitur; Pedes quippe & frons
cornua labia hominum tantum sunt
animantium. nonnulla rerum insensibi
liumq; nomina. si scriptura pręfatus re
bus non inposuisset. quid ppriũ his diceret
non haberent; Ad hunc tropum pinet qđ
scriptum est Cętauri ieros olimus pbatica
piscina, apiscibus enim uocabulum accepit
agua quę nequaquam ppter pisces sed ad
lęuandas ut ferunt hostias collecta est. Vnde
pbatice cognomen sortita est, Metalemp
sis est dictio gradatim pgens ad id quod ostendi

Omia uincit amor & nos cedamus amori.

Zürich ZB. Rh. 120, f. 30v

fluctuare segetes. gemmare uites. floridam
uuentutem. & lacteam caniciem; Catachre
sis est. abusio nominis alieni. aut uerbi. ad sig
nificandā rem quę ppria appellatione defi
citur. ut pones uectes inquatuor angulis
mēse psingulos pedes. et sextum lagum in
fronte tecta duplices. ibi confringet cornua
arcuum. labium calicis irepandi lilii; Hęc
eo ameta fora differt. quod illa uocabulum
habenti largitur aliud. hęc quia non habet
ppium. alieno utitur; Pedes quippe. & frons.
cornu. labium. hominum tantum sunt
animantium. nonetiam rerum insensibi
liumq; nomina. si scriptura pręfatis re
bus nomina posuisset. quid pprium his diceret.
non haberent; Ad hunc tropum pinet qđ
scriptum est. Cstauit ierosolimis pbatica
piscina; a piscibus enim uocabulum accepit
aqua. quę nequaquam ppter pisces. sed ad
lęuandas ut ferunt hostias collecta est. Vnde
et pbatice cognomen sortita est. Metalemp
sis est dictio. gradatim pgens ad id quod ostendit

Omia uincit amor & nos cedamus amori.

Zürich ZB. Rh. 120
f. 30v Ms. Rh. 120, f. 30 verso

sis ẽ inter posita raciocinatio duuisse sen-
tenţe. utcum uidissent gratiam quę
data ẽ mihi. quienim operatus ẽ petro
in apostolatum circumcisionis. operatus est
& mihi in gentes; Iacobus. cephas. 7 iohan
nes dextras dederunt mihi barnabe
societatis; 7 Themesis est. unius compos
ti aut simplicis uerbi sectio una dictio
ne. et pluribus interiectis; Que species non
facile inscripturis sacris que ex hebreo et greco
sermone translatis sunt potest inueniri. est
ẽ huiusmodi. iero. que genuit solimis dauitica
proles. hoc est ierosolimis; Synchysis ẽ hyper
baton. ex omni parte confusum. ut sidorini
atis intermedios cleros penne colũbe dear
gentate. licet. ut
inselmon; Prius
gustamus art.
do uerborum
sententia. que
citur. sidorini
tumest utrum

q; niue dealbabuntur
enim hic ut aut
que renduis est or
quomodo finiatur
uno; pendet cũdi
atis? Deinde incer
he penne anduso

Zürich ZB. Rh. 120, f. 33r
Ms. Rh. 120, f. 33 recto

Chatelain, Paléographie Pl. XXVIII 1°

Cic. Catil.

Pl. XXVIII

Junii 26. Rh. 127

cf. Oxford Arch. T. 2. 22, f. 74r

ut aliarū omniū rerū sic uiuendi modū.
Senectus aīa grauis ē p se uacuo tamquā fabu
le cui defatigationē fugere debem̄ p̄serū
adiuncta satietate. Hec habui de senectute
que dicerē ad quā unā puenias ut ea
que ex me audisti re experiri possis.

Quousque tandem

abutere catilina patientia nra. Quādiu
etiā furor iste tuus nos eludet. Quē ad
finē sese effrenata iactabit audacia. Nihil
ne te nocturnū p̄sidiū palati nihil urbis
uigiliē nihil timor ppli nihil ēcursus bonoz
omniū nihil hic munitissim̄ habendi senat⁹
locus nihil horū ora uultusq; mouent. Pa
tere tua cōsilia nīs sentis. Constrictā iā horū
omniū scientiā teneri cōiuratione tuā nīui
des. Quid proxima q̄d superiore nocte egeris u
bi fueris q̄d cōsilii ceperis quos cōuocaueris quē
nr̄m ignorare arbitraris. O tempora o
mores. Senatus hec intelligit. cōsul uidet

hic tam̄ uiuit uiuit. Immo v̄ etiā in senatū uenit. fit
publici cōsilii particeps notat & designat oculis ad
cedē unūquēq; nr̄m. Nos autē fortes uiri sanctissi
me r. p. uidem̄ sibi ista furorē ac tela uitem̄. Ad
mortē te catilina duci iussu cōsulis iā pdē opor
tebat. in te conferri pestē istā quā tu in nos oēs
iā diu machinaris. An v̄ uir amplissim⁹ p. scipio
pontifex maxim⁹ tiberiū graccū mediocriter la
befactantē statū r. p. priuat⁹ interfecit. Catili
nā v̄ orbē terre cede atq; incendiis uastare
cupientē nos cōsules pferem⁹. Ea illa nimis antiq;
prętereo. q̄d. C. seruili⁹ ahala. sp. etiā nouis rebus stu
dentē manu sua occidit. Fuit. fuit quondā iste
uirtus in hac re. p. ut uirī fortes acriorib⁹ supli
ciis ciuē pernicios quā acerbissimū hostē coher
cerent. Habem⁹ enī senatus cōsultū in te catilina
uehemens & graue. Non deest r. p. cōsilium neq; huic auctoritas
ordinis. Nos nos dico aperte cōsules desum⁹. De
creuit quondā senatus ut L. opimi⁹ cōsul uideret.
ne q̄d r. p. detrimenti caperet. Hoc nulla inter
cessit. una nocte eē ppē quasdā seditionū suspi
ciones. Gaius graccus clarissimo patre auorum
ab occisis cū liberis. M. fului⁹ cōsularis simul

Reynolds, Texts + Transm.
p. XII

Chatelain, Paléographie Pl. 28

ut aliarū omnū rerū sic uiuendi modū.
Senectus aiūt ęgatis ē plena morbo tamquā fabu
lę cui defugationē fugere debem⁹ p̄ seruā
aduncta sacietate. Hec habui de senectute
quę dicerē ad quā utinā puenias. ut ea
quę ex me audisti re. exptu. p̄bare possis.

Quousque tandem
abutere catilina patientia nra. Quadiu
etiā furor iste tuus nos eludet. Quē ad
finē sese effrenata iactabit audacia. Nihil
ne te nocturnū p̄sidiū palati. nihil urbis
uigilię. nihil timor ppli. nihil ē curs⁹ bonoz
omnū. nihil hic munitissim⁹ habendi senatꝰ
locus. nihil horū ora. uultusq. mouent. Pa
tére tua cōsilia nō sentis. Constrictā iā horū
omnū scientiā teneri coniuratione tuā nō
des. Vidēs. Ad prima. q̄d. superiore nocte egeris. u
bi fueris. q̄d cōsilii ceperis. quos conuocaueris. quid
nr̄m ignorare arbitraris. Obtempora. o
mores. senatus hoc intelligit. cōsul uidet.

hic tamen uiuit. uiuit. Immo ⁊ in senatū ueni. fit
publici cōsilii particeps. notat & designat oculis ad
cedē unūquēq; nr̄m. Nos autē fortes uiri satisfa
cere r. p. uidem⁹ si istū furorē ac tela uitem⁹. Ad
mortē te catilina duci iussu cōsulis iā pdē opor
tebat. in te cōferri pestē istā quā tu in nos oms
iā dudū machinaris. An ꝑ uir amplissim⁹ p. scipio
pontifex maxim⁹ ti. gracchū mediocriter la
befactantē statū r. p. priuat⁹ interfecit. Catili
nā ꝑorbē terrę cede atq; incendijs uastare
cupientē nos cōsules pferem⁹. Ita illa nimis antiq⁹
prętereo. q̄d. E. seruilis ala. sp. etiā nouis reb⁹ stu
dentē manu sua occidit. fuit. fuit quondā in ista
urbe uir ꝑ hanc rē. p. ui uir fortis acriorib⁹ supli
cijs cui⁹ pernitiosius quā acerbissimū hostē coher
cerent. Habem⁹ enī senatꝰ cōsultū in te catilina
uehemens & graue. Non deest rei p. cōsilium neq; hui⁹
ordinis. Nos nos dico aperte cōsules desum⁹. De
creuit quondā senatus ut L. opimius cōsul uideret.
ne quid res p. detrimenti caperet. Non nulla inter
cessit nox. interfecti ē ꝑpē quosdā seditionū suspi
ciones. Cai gracchus clarissimo patre auo ma
tre occisus cū liberis. M. fului cōsularis simul

Finit lib.

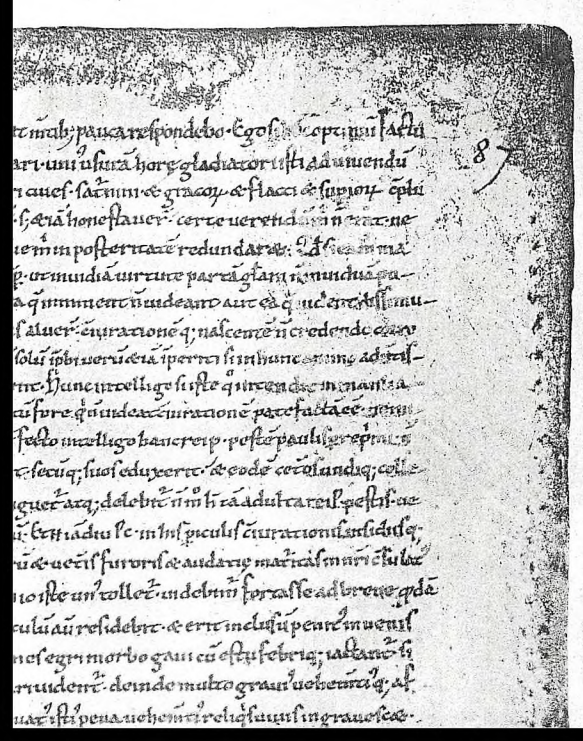

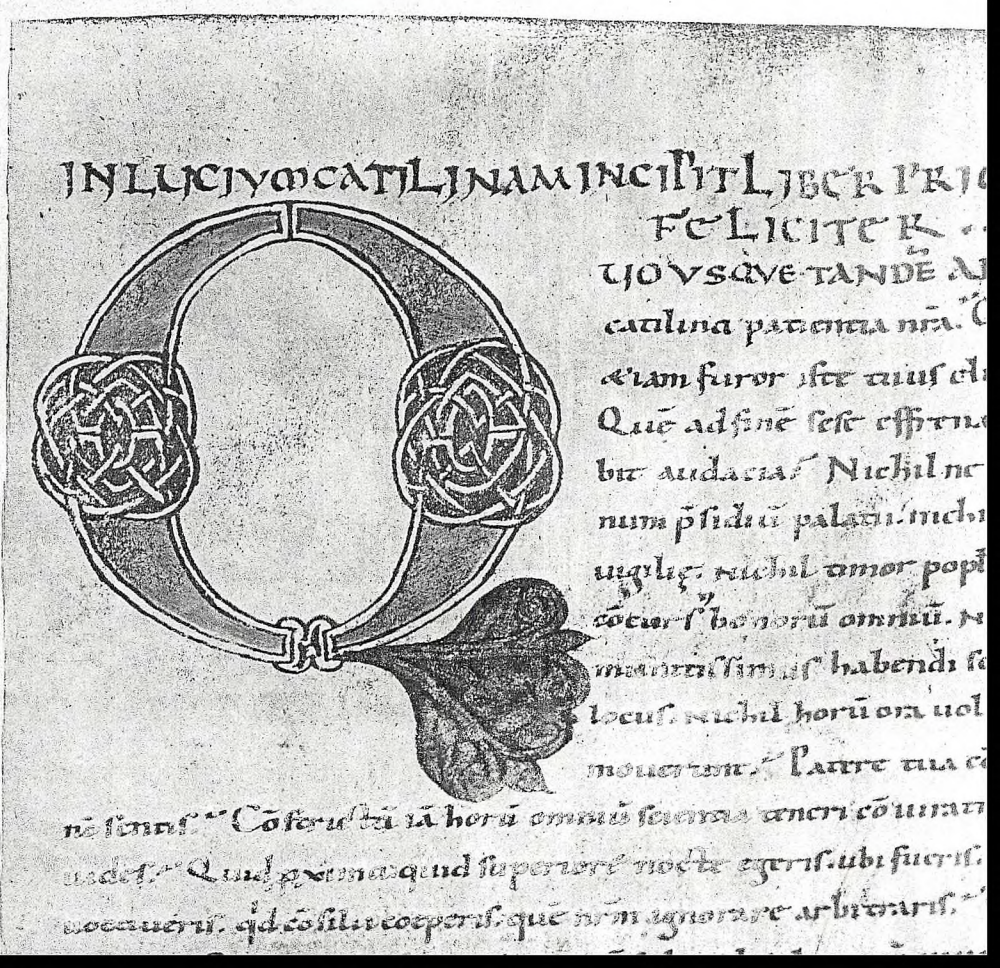

ded rr. Ó p̄ clarū diem cum nullum di 85.
uinor animor conciliū cętūq; p ficis
car. cūq; exhac tēba et colluvione discē
dā. p̄ Frelicar cui ñ udcos solū uros deq;
bus ante dixi. uerū ȳ adcrionē meū. q̄
nemo uir melior n. ē. neq; pietate
p̄stantior. cui ame corp ē crematū. q̄d
cont decuit abullo meū. Anim ꝑ ñ me
deserens. p respectans in ea p fecto loca dis
cessit. q̄ m ipse cernebat ee uenendum.
Quē ego meū casū fortē ferre uisus sū.
ñ q̄ equo animo ferrē. p me ipse c̄solabar.
existumans ñ longinquū intē nos digres
sum. ȳ discessū fore. His m rebꝰ sapio. id rr 86.
rr eū Ielio admirari solere dixisti. Ieuis
ē senectus. nec solū ñ molesta. p etiā iocun
da. Qd si in hoc erro. q̄ animos hominū im
mortales ee credā. libenter erro. nec m hic
errorē q̄ delector dū uiuo. extorqueri
uolo. Sin mortui nr q̄dā minuti phi
losophi censent nihil senectā. ñ uereor

Zürich ZB., Rh 127, p. 57

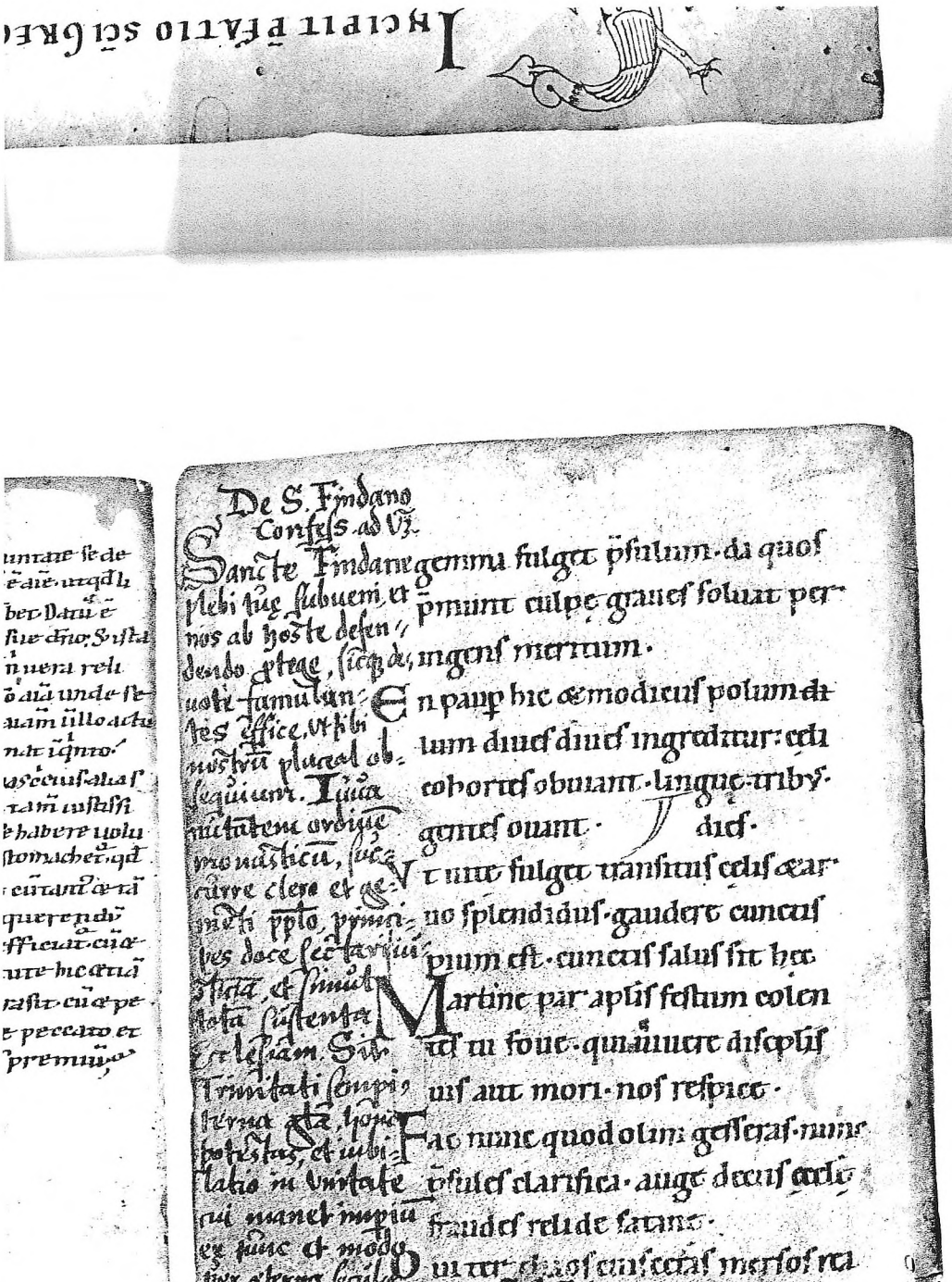

. S. XII. verkl. ZÜRICH Zentralbibliothek, MS. Rh. 129, f. 50 v. S. XII

SMAH 4, Taf. XXVII

Titulos nr̃os t. suos. aut cui uis
b& in omnb, et locis imponere
p̃sumat. absq; nr̃a strãm rare
postula uerit iussione. & quando
cũq; abbas qui nunc est. t. ei succes
sor es. diuina uocatione ex hoc
mundo decesserint. quadruta
les inter eos inuenti fuerint qui
ipsum monasteriũ scdm regulam
sci benedicti regere. & adq; re
rentatiꝰ obsequiũ sunt idonei.
cũ diuoluntate & nr̃a auctori
tate. unanimo & salubri consen
su eligant sibi abbatẽ. quẽ nullus
ꝓpter aliquã causam despicere. uel
abicere debeat. & si aliquid depri
mis. aliud de mediis quidã & quam
dex tremis ad nr̃am p̃sentiã ip
sum electũ adducant. reqeo
q; eroꝝ omniũ uoluntate ad discen

Zürich ZB. Rh. 131, fol. 27r

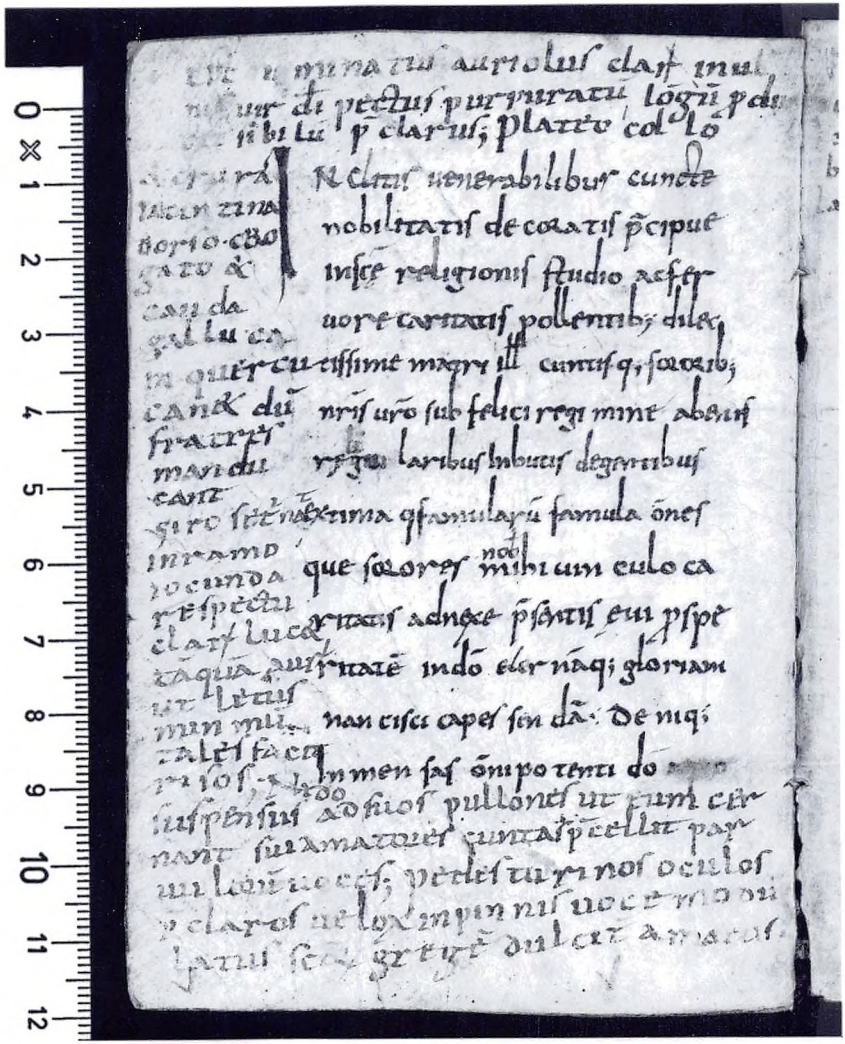

Zürich ZB. Rh. 131, f. 35v

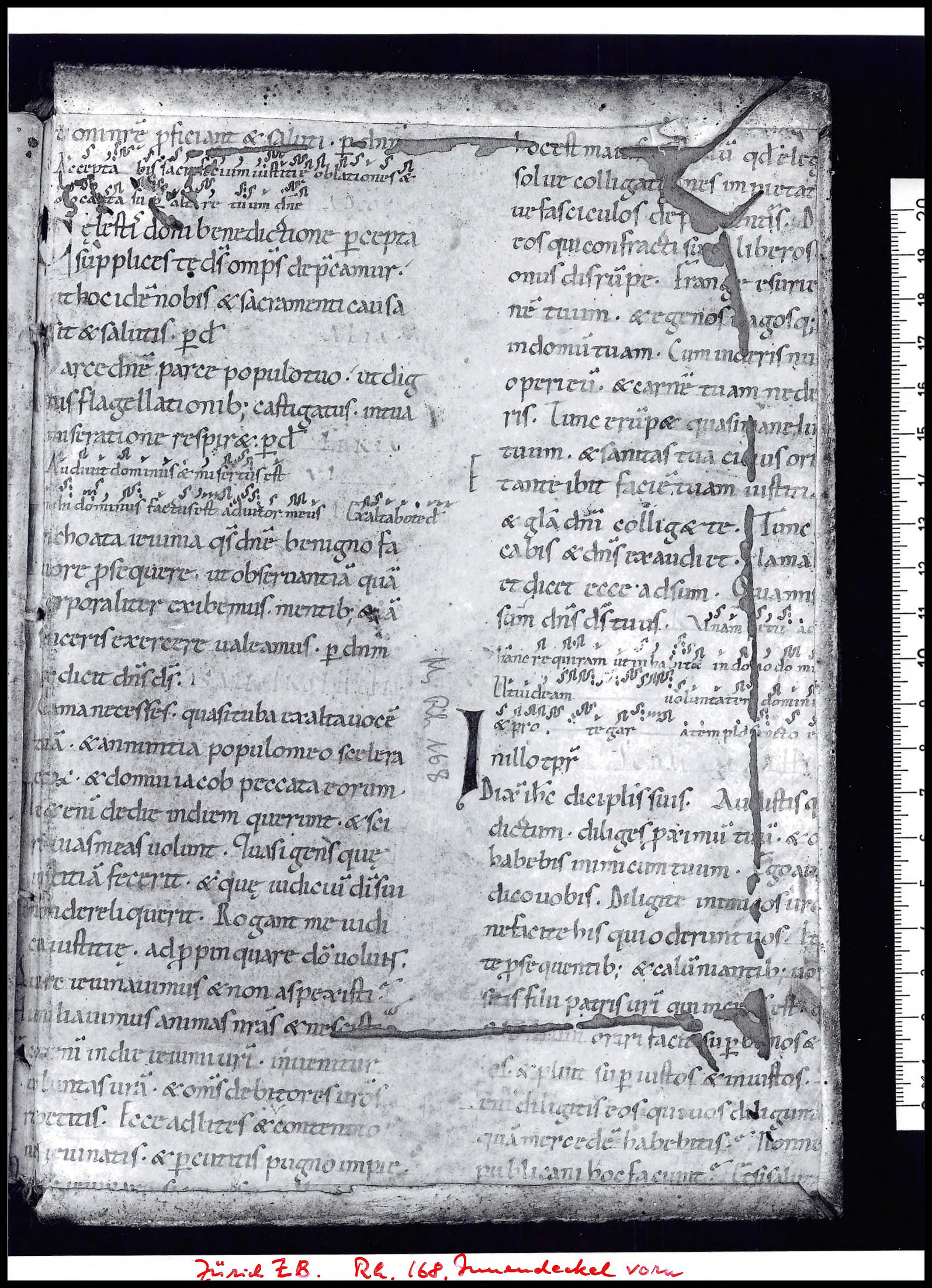

Zürich ZB. Rh. 168. Innendeckel vorn

Zürich ZB. Rh. 168. Innendeckel hinten

Zürich ZB Z XN 26 Nr. 9

quę p ſpſ ſci dona largiunt · unũ de aqua facta habeſ · qua ad
ptinere · quę ſcripta ſunt intellegis; In ſexta ætate dñs appare
incarne · octaua die natiuitatis circũcisus · & in tricesima ter
ad templũ eſt delatus · & ineo munera ſunt oblata a pillo; Hæc im
ente ad litterã apte diſcimus quanta obſunt fidei ſubeunda
miſteria · quando ipſe quin benedictione afferens gratię uete
primo cerimonias impleuit · & ſic noua ſacramenta ſuſcipere ſim
& tradere curauit; Ecce ydria ſexta habeſ ad abluenda peccata
ad potanda autẽ gaudia mundiorẽ ceteris afferentẽ munda
Uerũ ſi in circũcisione octaui diei baptiſma intellegis · & in mund
tione in templũ · & in oblatione hoſtię cognoſcis figurari fidele
de baptiſterio ad altare ſem ingredi · & dominici corporis & ſan
guinis debere cõſecrari · uino quidẽ de aqua facto meracciſſimo
donatus eſt; Uerũ ſi adhuc qd manuſẽ circũcisionis diem adge
neralẽ reſurrectionẽ int prẽteris · & circũcisos induci intem
plũ cũ hoſtiis quando ſci tam incorruptibiles ad contẽplandam
ſpẽciem diuine maieſtatis cũ bonoꝝ operũ muneribus intrabun
intellẽteris · tantũ p fecto unũ de aqua uidebis · ut ãmiras ẽ dño
ri dicas · & poculũ tuũ inebrians quã preclarum ẽ; Et dic eis ihs ·
Haurite nunc & ferte archi triclino · & tuleꝝ; Utaũ guſtauit a
chi triclinus aquã a umũ facta · & ñ ſciebat unde eſſet; Miniſtri
autẽ ſciebant · qui hauſerãt aquã; Uino utiq; archi triclinus

2v

erbo doctrinę ęclestis
ę didicit fidei restat
ata sanitas ꝙ gaudia
Unde bene postqua dę
t infirmū dñs postquā
m auriculas postquā
linguā eī subintertur
ęlū ą ingemuit ą
ꝙd ē adlapsę Et sta
t aures eī ą solutum ē
Et recte sanatu
is suspicit in ęlū et
ubi nobis speranda
compunctionis uel la
cuatione quęrenda ac
ificet Suspiciens inęs
t qua nos quos adęs
ossidenda ereaut lon
la derectos esse dolut
xlū ingemuit ut no
hb gaudius pertena

iectis delectationibus noxiis solum
xpi semp amplectant odore de quo
dicit apls xpi bonus odor sum
do in omni loco ą ut meminerit
se uata exemplum beati iob donec
sup ē altus in eis ą spūs dimnaribus
eoꝝ non loquimur quantę labus nec
lingua mendacium meditari debe
re porro ptractū aurium ut relicto
audītu linguę nequā audiant uer
ba xpi ą faciant ea similes uiro
prudenti qui ędificat domum suā
supra petram Dom in lect Sci euglii
SECUNDUM LUCAM
In illo temp Dixit ihē discipls
suis Beati oculi qui uident quę
uos uidetis Dico enī uobis quod
multi pphete ą reges uoluerunt
uidere quę uidetis ą nō uiderunt
ą audire quę auditis ą non audi
erunt Et rel

Mscr. XIV 30 fol. 8 v

Zürich ZB. Z XIV 30 Nr. 8 (= fol. 8v)

Zürich Zentralbibl. Hs Z XIV 30 Nr. 8 (= fol. 8v)

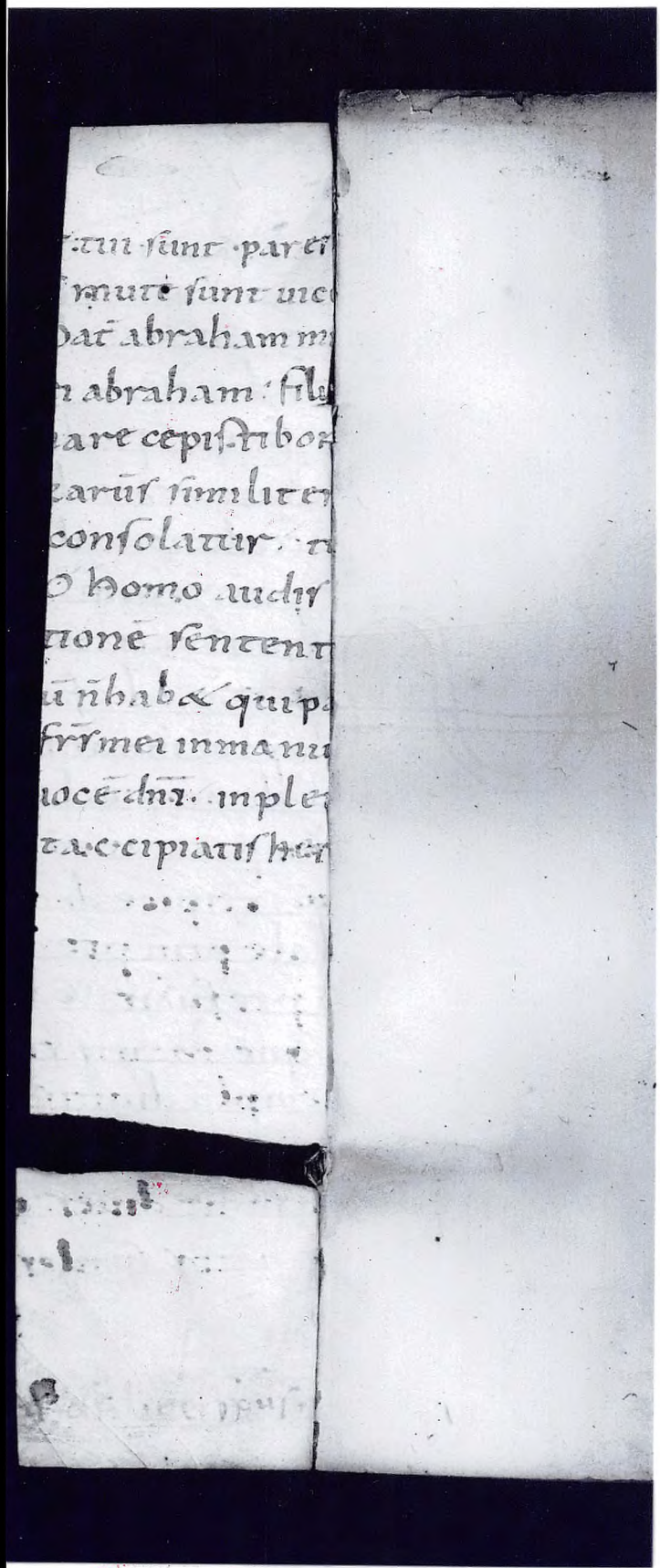

Zürich ZB Y. 215 von

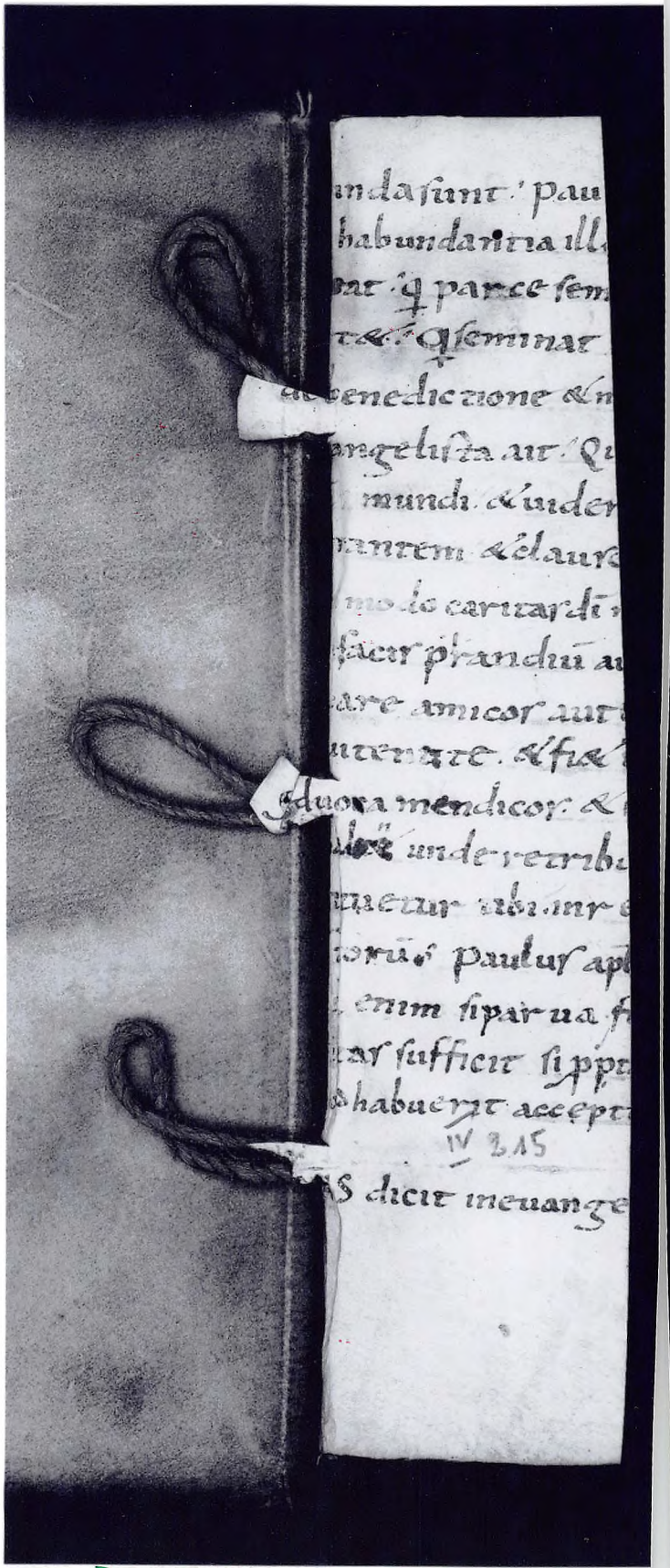

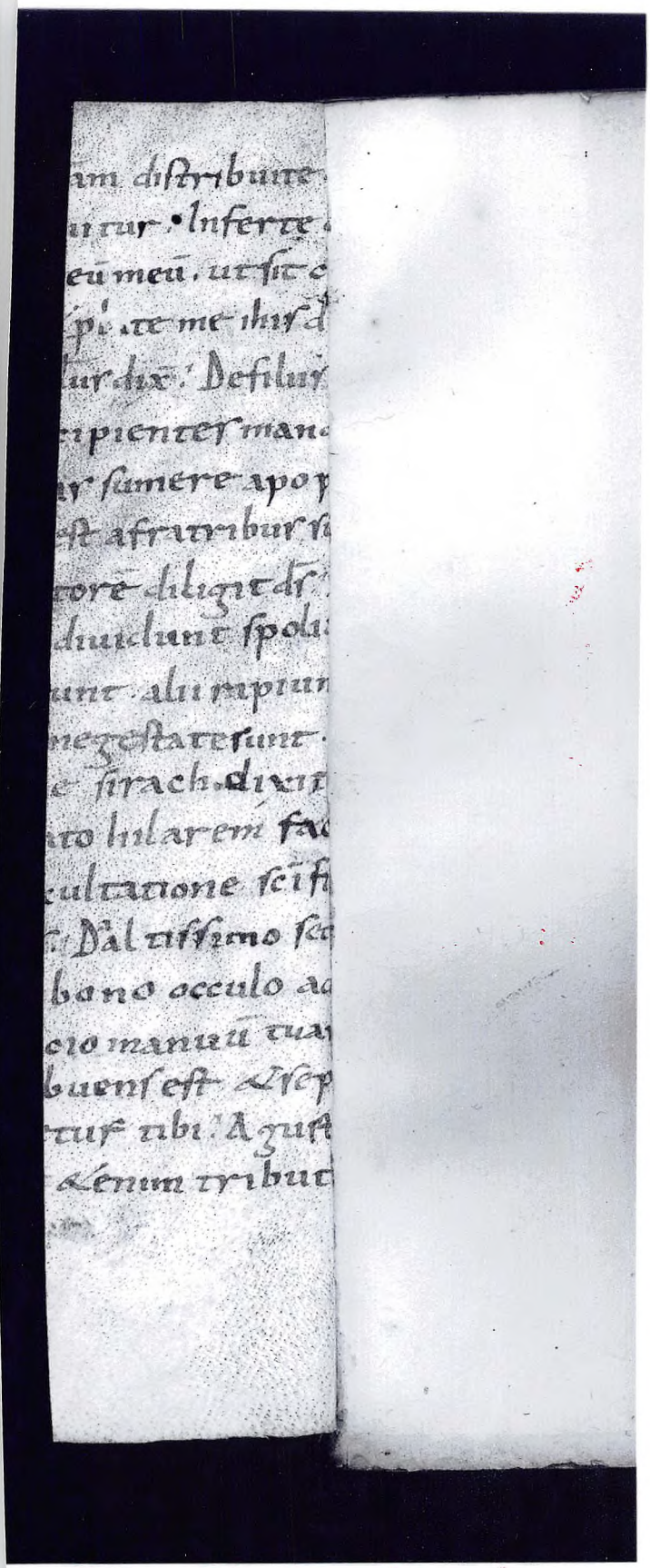

Zürich ZB. 4.215 hinten

Zürich ZB. 4.215 hinten

Salutaris tui dne muneris faciam· supplices exo
ramus ut quorū lętemur gustu· renouemur ef
VIIII KL IVL NL SCOR: PTASII: GERVA fectus
S QUINOSANUA SCORUOTUORŪ
ptasii & geruasii sollemnitate lętificas·
concede ppicius ut quorū gaudemus meritis·
accendamur exemplis SICIYA
blatus qs dnē placare muneribus· et interce

non aptas sum me
eam aptitudinem ac
cuius hodie festi
nos refecisti· qs
ua· p cuius sollen
IIII KL AVG
RESTA
xpianus

Perpetuo dñe fauore p̄sequere · quos refecta studiis no
mysterio · & quos imbuisti celestibus instituis: salu
taribus semp̄ commitare solatiis: ℔ SUPERPOSITA

Fideles tuos dñe benedictio desiderata confirmet &
quos eos et actiua uoluntate numquā discrepare
concedat · sed tuis semp̄ beneficiis gratulari indulgeat ℔

XIIII KL IULIAS NATL SCOR MARCI ET MARCELLIANI

RESTA QS OPS DS · UT QUI SCORUM
tuorū marci & marcelliani natalicia colimus a cunctis malis imminentibus eorum inter
cessione liberemur: ℔ SECRETA

Munera dñe tibi dicata sanctifica · et inter cedentibus

non ualemus: eius p
sacrificiis altaribus dñe
tuis qs̄ in salutem no
Protegat nos dñe q
beatus benedictus a
& conuersationis eu
eptectionis gratiā

VIIII KL AUG

STODIE
et custos: ut
sidius: et conuersatio
Oblationes popul